

קונמרם

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בהמה

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור בקול הלשון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקיישים: כוכבית [*]
סולמית [#] -
[מספר שיעור] -
סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

מידי שבוע יוצא לאור קונטרס
'אאלפך חכמה',
שכל שבוע עוסק בתיבה אחרת.
המעוניין להצטרף לרשימת התפוצה
(דרך המייל/פקס)
ישלח בקשה במייל
bilvavi231@gmail.com
מדרכי הקדושה עדיף לשלוח בקשה
דרך הפקס
03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן לצור קשר
עם מערכת
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך בהמה

עבודה

ז

בלבביפדיה עבודת ה'

מחשבה

כה

ל

בלבביפדיה מחשבה
סוגיות במחשבה

רל"א שערים

לג

צירוף כה / ב-מ / ה-מ

קבלה

למ

מד

בלבביפדיה קבלה
מילון ערכים בקבלה

ארמית

מז

מילון ערכים בארמית

ליקוטים

נא

בב

עבודה
מחשבה

נג

רשימת שיעורים הקשורים לערך

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'
בהמה

בלביפדיה עבודת ה'

בהמה

**בריאת הבהמה שקדמה לבריאת אדם -
בחינת עולם ה'תוהו ובהו' שקדם
לעולם הבנין**

בהמה - הבריה של בהמה לעומת האדם, מדרגת הבהמה לעומת מדרגת האדם, בסדר הבריאה בששת ימי בראשית - ביום שישי דמעה בראשית נבראו תחילה הבהמות וכן החיות [-'חיה בכלל בהמה'], ולאחמ"כ נברא האדם.

ומצד כך, כאשר האדם נמצא במדרגה העליונה שבו, הוא בבחינת אדם מלשון 'אדמה לעליון' שזוהי מדרגת 'בצלם אלקים' עשה את האדם, אבל כאשר הוא נופל למדרגה התחתונה, הרי שהוא נופל למי שנברא לפניו שזהו הבהמה. **ובלשון** כללית מאד, כמו שידוע עד מאד בדברי רבותינו, שבתחילה קודם שנברא העולם, הקב"ה היה בונה עולמות ומחריבן, ולאחמ"כ הוא חזר ובנה - ברא את העולמות דידן.

וגדר הדברים בהקבלה לבריאת הבהמה והאדם - הרי העולם דידן נברא במדרגה של צורת אדם, שהרי כמו שאומרים חז"ל "איסתכל באורייתא וברא עלמא" וצורת התורה היא בצורת אדם כמו שנאמר בקרא "זה ספר תולדות אדם", ומכח כך א"כ, כל צורת הבריאה היא ג"כ בצורת אדם כידוע עד מאד.

ולפי"ז, במדרגה הקודמת של 'בורא עולמות ומחריבן' שזה בבחינת 'עולם התוהו' - תהום, ובבחינת 'בוהו' וכפי הצד שנתבאר לעיל בשורש 'בוהו' שה'בוהו' הוא חלק מהתוהו שזה מלשון בהלה כמו שנתבאר שם, מצד כך, העולמות האלו היו במדרגת של בהמה [-שתחילת התיבה היא ג"כ באותיות ב'-ה']. **ולכן**, בכל פעם שהאדם נופל ממדרגתו, הן

בנפילה השורשית של חטא הראשון שנאמר אז על האדם "נמשל כבהמות נדמו" (תהלים מט, יג), והן בכל נפילה ונפילה, הרי שהוא נופל למדרגת בהמה.

ובפרט כשהוא חוטא באופן שהוא עושה מעשה בהמה, כדוגמת דברי הגמ' בסוטה שקרבנה של סוטה הוא שעורים מפני שהיא עשתה מעשה בהמה ולכן קרבנה הוא ממאכל בהמה, אבל בהרחבה יותר, זהו בכל חטא וחטא, שכשהאדם עושה אותו, הוא מצרף את עצמו לבהמה בבחינת 'נמשל כבהמות נדמו', והוא מצרף את עצמו ל'בונה עולמות ומחריבן' כלומר, לבחינת ה'מחריבן'.

ונתבונן להבין - האותיות העיקריים בשורש של המילה בנין זה ב'-נ' מהשורש בנה, ומצד כך, כמו שידוע בהמה היא בגימטריא נ"ב שזה אותיות ב'-נ' והרי שבה מונח דבר והיפוכו - בנין וחורבן.

כלומר - אם האדם מצרף את עצמו לצד העליון שזה הצורת אדם, הוא מצרף את עצמו ל'בונה עולמות', אבל אם הוא מצרף את עצמו לבהמה, הרי שהוא מצרף את עצמו ל'מחריבן', לחורבן של הבנין.

וזוהי בהמה שיש בה אותיות ב'-ה' שהם שורש הבהו ושורש הבהלה, וכמו שנתחדד לעיל בשורש בהו.

**נפילת האדם בחטא - ע"י מדרגת הנחש
שהוא ממוצע בין אדם לבהמה**

וזוהי עומק הדבר שהפיתוי שמכחו נעשה חטא האדם שעל ידו הוא נפל למדרגת בהמה, ל'נמשל כבהמות נדמו', נעשה ע"י הנחש שהוא בעל חי בבחינת חיה-בהמה.

וכמו שברור ופשוט, כמו שבכל המדרגות, בין

נפילת האדם למדרגת בהמה היא למדרגת אדום ועלייתו - מכח פרה אדומה

ובלשון אחרת והיינו הך - במילה בהמה יש את האותיות מ'-ה' שזה בגימטריא אדם ויש בה את האותיות ב'-ה' שזה בגימטריא ז'.

כלומר - הנפילה השורשית של האדם היא באופן של "שבע יפול צדיק", ובשורש השורשים כמו שידוע בדברי חז"ל, אלו הם ז' מלכי אדום שמלכו קודם מלוך מלך לבני ישראל ומתו כמו שנאמר בהם "וימלוך וימות", "וימלוך... וימת", וזהו שורש התפיסה של "שבע יפול"..." בז' מלכים הללו שנפלו ומתו, - יסודות בהירים בדברי רבותינו.

וכשהאדם נופל ממדרגתו בבחינת "נמשל כבהמות נדמו" הרי שהוא מצרף את עצמו לאותם ז' מלכים שנפלו - וזה מה שמונח במילה בהמה כפי שהוזכר שהיא בגימטריא אדם [מ'-ה'] וז' [ב'-ה'] כי במדרגת הבהמה מונח מה שהאדם מצרף את עצמו למדרגת הנפילה שבז' משורש הז' המלכים שמתו, וזה בחינת עולם התווה שהוא מקום הקלקול ההריסה והשבירה היפך מקום הבנין [שזהו הב-ג' שבגימטריא בהמה], זה מה שמתגלה בצירוף של האדם למדרגת בהמה.

והרי שכאשר האדם נופל ממדרגתו שהוא נופל אז למדרגת בהמה, הוא מצרף את עצמו למדרגת עשיו - אדום שזה המתגלה במלכי אדום שהם שורש מקום הנפילה.

וכשזה מתגלה ב'זה לעומת זה', מתגלה היפך הדבר בפרשת פרה אדומה מהשורש של "אדמוני כולו כאדרת שער" שזה דין פרה אדומה שדייקא בשערות שלה יש דין שהם צריכות להיות אדומות: והרי ששם מתגלה שדייקא האדום שהוא מלשון אדם ואדמה, כשהוא חל בבהמה, מתגלה אז האופן של הטהרה מטומאת מת.

מדרגה אחת למדרגה השניה יש ממוצע בין כל שתי מדרגות כידוע, כך גם בין מדרגת אדם למדרגת בהמה בפרטות, יש ממוצע ביניהם, ובהבחנה אחת זהו הנחש, כמו שאומרים חז"ל שהנחש הראשון היה הולך בקומה זקופה ורק כשהוא נתקל, אז נאמר בו "על גחונך תלך" שנתקצצו רגליו, והרי שתחילה הוא היה כבני אדם לילך בקומה זקופה, וכמו כן הוא היה מדבר בלשון הקודש כמו אדם הראשון [שמכח כך הוא היה יכול לדבר עם חוה, שהרי אדם וחווה דיברו בלשון הקודש], והרי שהנחש היה בתחילה הממוצע בין מדרגת בהמה למדרגת אדם.

וכשהנחש חטא, הוא נפל ממדרגתו, והיינו שהוא נפל ממדרגת הממוצע שבין אדם לבהמה ונהפך להיות במדרגת בהמה.

ויתר על כן - כיון שכל מי שנופל, נופל למטה מהמדרגה שהוא היה מקושר אליה מהצד התחתון שלעניינינו זה מדרגת בהמה הוא נפל למדרגת שקצים ורמשים במה שהוא נעשה רומש על גבי הארץ מכח הקללה של "על גחונך תלך".

וכשהוא נפל ממדרגתו, הוא הפיל גם את האדם עמו מכח היותו ממוצע בין בהמה לאדם, שכיון שמהצד העליון הוא מקושר לאדם, לכן גם האדם נפל אתו למדרגת בהמה.

וזה עומק הדבר שהחטא נעשה דוקא ע"י פיתוי של בעל חי דהיינו הנחש שנאמר בו "והנחש היה ערום מכל חית השדה" כלומר - כיון שהוא הממוצע בין אדם לבהמה מכח כך הוא מפיל את האדם - דברים פשוטים וברורים - וזה א"כ השורש של נפילת החטא שעל ידו נעשתה הנפילה של האדם למדרגת בהמה.

^א וזה מלבד הדקות של 'שבע יפול צדיק' שזה כבר העבודה המיוחדת של הצדיק שעל זה נאמר "שבע יפול צדיק וקם".

^ב וזה הנידון אם פרה נפסלת בשערה אחת שאינה אדמה או דווקא בב' שערות שאינם אדומות.

ישראל" שכל מי שהוא "פטר רחם" שיוצא ראשון מבטן אמו הוא מתקדש בקדושת בכורה מדין שה'ראשית' קדושה.

ולאידך גיסא בצומח יש ג"כ קדושה, ושם עיקר הקדושה זהו קדושה מצד ה'אחרית', שזה הדין של מעשרות שהחלק העשירי - האחרון, חל בו קדושה - ועל אף שיש גם דין של תרומה בצומח, אבל היא לא באופן שיש ראשית המבוררת ומתקדשת מצד עצמה, אלא מעיקרא יש גדר של טבל שכביכול התרומה והחולין מעורבין זה בזה ויש כח להרים את התרומה ולקדשה ע"י הרמה זו, והרי שהתרומה לא מתגלית כראשית מצד עצמה.

ובבהמה מתגלים שתי הקצוות - שני הצדדים של הקדושה, מצד אחד יש בבהמה קדושת בכור ומהצד השני יש בבהמה קדושת מעשר שזהו הדין של מעשר בהמה, והרי שבבעל חי יש קדושת ראשית וקדושת אחרית, הראשית הוא דין בכור והאחרית הוא דין מעשר בהמה, ומעין כך מתגלה גם בצומח ראשית - תרומה ואחרית - מעשר, אלא שכמו שנתבאר, שם הראשית שהיא התרומה נעלמת וצריך שתהיה מבוררת על ידי האדם¹.

אבל מ"מ א"כ, בבעל חי מתגלה בבירור שיש בו גם קדושת ראשית וגם קדושת אחרית.

מה שאין כן אצל האדם, עיקר גילוי הדין קדושה של האדם הוא במדרגת ראשון - בכור.

ושורש לזה התגלה אצל יעקב אבינו בראובן שהיה בכור מתחילה ולאחמ"כ ביוסף.

מה שאין כן לענין מעשר שבאדם אין דין קדושה של מעשר באיתגליא, ואף שמבואר בחז"ל ענין של מעשר באדם כלפי יעקב אבינו, שכיון שהיה לו י"ב שבטים [ובבני אדם לא שייך להפריש 1.2 מתוך 12], לכן לוי היה קדוש בקדושת לוי, ובמקום הבכורות שהיו אז בבחינת כהנים לענין

ו**חידוד** הדברים, כמו שפשוט - שורש הנפילה הוא מה'נמשל כבהמות נדמו' שהאדם יורד למדרגת בהמה, אבל כשנעשה הצד ההפוך, הרי שהיפך ה'נמשל כבהמות נדמו' באופן הנפול, נעשה התיקון שהוא חוזר מתא לעילא לעלות דייקא ע"י הבהמה עצמה - הפרה אדומה - שהיא מטהרת את האדם ומתקנת אותו לעלות בחזרה למדרגה העליונה בבחינת "ממכה עצמה מתקן רטיה", - זה כח התיקון שמונח בבהמה עצמה.

ואמנם שורש הטהרה מהמיתה שיש בידינו השתא איננה טהרה גמורה, וכמו שכבר נתבאר רבות במקו"א, שהט' פרות אדומות שנעשו בעלמא דידן הם אינם מטהרים אלא מטומאת טמא מת, אך הם אינם מטהרים את המת עצמו.

אך בפרה העשירית שאותה עתיד לעשות מלך המשיח, כמו שאומרים חז"ל ומוכא ברמב"ם בהלכות פרה אדומה (פ"ג, ה"ד), מונח בה שורש לטהר גם את המת עצמו, וזה תוקף כחה במה שהיא עשירית שעל ידה מתגלה השלימות של העשרה פרות.

הנפילה של האדם מעיקרא היתה ממדרגת אדם למדרגת בהמה, והתיקון הוא ע"י הבהמה שחוזרת ומטהרת את האדם והרי שהיא מעלה אותו מתא לעילא לחזור בחזרה למדרגה העליונה. - ולכן נאמר בקרא דייקא "אדם כי ימות באהל" כי שורש הקלקול הוא ב'אדם כי ימות' והבהמה חוזרת ומתקנת אותו.

גדר דיני הקדושה שמכח ה'ראשית' וגדר דיני הקדושה שמכח ה'אחרית'

ונתבונן להבין ביתר עומק - יש דיני קדושה באדם, יש דיני קדושה בבעלי חיים ויש גם דיני קדושה הנמצאת בצומח, הקדושה הנמצאת באדם היא קדושת בכור בבחינת "בני בכורי

¹ לפי הצד שאין ברירה, כיון שאם יש ברירה הרי מתברר למפרע שזה מה שהיה מעיקרא תרומה, שזה הרי כל הסוגיא של ברירה באופן של יין שנמצא בתוך חבית אם אפשר לומר שיחול עכשיו הפרשת תרומות ומעשרות על היין שנמצא בחבית שהוא עתיד להישאר בסוף בחבית שאז זה יתברר כמבואר בגיטין בדף כ"ה ועוד.

בבהמה זהו מכח שהבהמה בטלה לאדם, וזוהי המדרגה של "בני אדם הערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה" כי כשמתגלה בחינת הבהמה הזו, זהו ביטול הדעת מהצד העליון שבו שזה כח הביטול שמעלה את האדם למעלה מן הדעת, ולא רק מהצד התחתון של 'נמשל כבהמות' שהאדם נופל ללמטה מהדעת, וזוהי עומק קדושת הבכורה באדם ובבהמה מדין ה'ראשית' - והרי כל נקודת 'ראשית' היא נעלמת ומכוסה והיא למעלה מההשכלה, וזהו א"כ השורש של קדושת בכורה בישראל במדרגת אדם ובמדרגת בהמה.

ובמדרגת בהמה, יש את הבכור בבהמה טהורה שחל בה קדושת קרבן, ויש בכור בפטר חמור כמו שנאמר בקרא "ופטר חמור תפדה בשה", ומצד כך מתגלה כדוגמא אותו שורש של קדושה, בחמורו של רבי פינחס בן יאיר - שזה גם אותו שורש של חמורו של משיח בעומק - והיינו שמתגלה בחמור האור של החומר שבטל לצורה וכמו שכותב המהר"ל כמה וכמה פעמים שחמור נקרא חמור מלשון חומר, ושם הגילוי הוא שהחומר בטל לצורה העליונה, והחומר בטל למדרגה היותר עליונה של הצורת אדם, - וזה שורש קדושת הבכור שמתגלה בבעלי חיים. והרי השורש של קדושת בכורה בבעלי-חיים הוא ביציאת מצרים, ולעומת כך קדושת המעשר שישנה בבהמה אין בה גילוי שהיא שייכת דווקא ליציאת מצרים.

וכמו כן בקדושה הנמצאת בצומח שזהו הדין תרומות ומעשרות, גם היא לא חלה אלא בביאתם לארץ שהרי זו אחת מהמצוות התלויות בארץ והיא אינה שייכת ליציאת מצרים.

והיינו משום שביציאת מצרים התגלה ה"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" ומכח כך הושרש האור של קדושת הבכורה בישראל והושרש שם ג"כ הקדושה של הבכור בבהמה.

וזה עומק הדבר שמשם רבינו אומר לפרעה

הקרבה, התגלה לאחמ"כ קדושה אצל שבט לוי שאצלו נמצאת שורש העבודה - מדין 'מעשר' מבניו של יעקב אבינו¹ והרי שמבואר כאן בדברי חז"ל שגם באדם מתגלה מעין קדושת מעשר. אבל כמו שנתבאר, זה לא נמצא בגילוי לדינא.

שורש התפיסה של קדושת ה'ראשית' - ה'אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים' שמגלה את ה'אני ראשון'

וחידוד הדברים - באדם מתגלה התפיסה שיש בו את הקדושה העליונה מכח שהוא בבחינת 'ראשית' עליון, ושם הקדושה היא מכח שהוא מצורף ללעילא לבחינת 'אני ראשון' המתגלה אצלו יתברך שמו, ולכן קדושת בכור לא שייכת אלא בישראל שמצורפים ללעילא ואיננה קיימת בעכו"ם.

[וכמילתא אנב אורחא - מתגלה כאן נקודה דקה, שבישראל יש קדושת בכור וכן בבהמה יש קדושת בכור, ובעכו"ם שהוא ממוצע בין ישראל לבהמה, אין קדושת בכור], וזהו א"כ יסוד הדין קדושת בכור המתגלה בישראל מכח המדרגה העליונה של 'אני ראשון' כמו שנאמר בלשון הפסוק (במדבר ח, יז): "כי לי כל בכור בבני ישראל וגו' ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אותם לי" שמכח שאת בכורי ישראל הקב"ה הציל, שם התגלתה קדושת הבכורה - וזה מהשורש של "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", כי ה'אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים' מגלה את ה'אני ראשון', וכשמתגלה ה'אני ראשון', מכח כך מתגלה קדושת הבכור, זה שורש קדושת הבכורה שמתגלה בישראל, שמהשורש הזה זה מתפשט גם לבהמה.

עומק קדושת הבכורה בבהמה - כח הביטול שמגלה את ה'ראשית' שלמעלה מן הדעת

אבל בעומק, מה שמתפשטת קדושת הבכורה

¹ והיינו שהוא מעשר מהסוף להתחלה - מבנימין ועד לוי, ונשארים לאחמ"כ רק שמעון וראובן.

הם יוצאים, כך גם במעשר בהמה כל הבהמות נמצאים בדיר וזה צורת הקדושה שכשהם יוצאים - 'העשירי יהיה קודש'.

קדושת בכורה של בהמה תלוי ב'ראשית', במי שנולד ראשון שפוטר את רחם אמו, שזהו משורש הקדושה של "אני ראשון" שהתגלה להדיא ב"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" שהיה במצרים עצמה, אבל קדושת המעשר שנמצא בבהמה הוא מעין יציאת מצרים ולכן דייקא העשירי - האחרון שיוצא, הוא שורש נקודת יציאת מצרים, והרי ששורש קדושת הבכורה היא במצרים עצמה, ושורש קדושת המעשר בהמה הוא ביציאה ממצרים.

וחידוד הדברים - "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" זהו השורש של קדושת הבכורה בתוך מצרים, וביציאה ממצרים מתגלה קדושת המעשר, - אלו הם שתי המדרגות של קדושת שיש בבהמה, בכור ומעשר.

בכור ומעשר בהמה - שורש מדרגת הבהמה דקדושה המתגלה בקרבנות

וזהו העומק במה שבלק ובלעם עושים מ"ב מזבחות שבהם הם הקריבו קרבנות לה', וכמו שאומרת הגמ' שכנגד כך זכה בלק שיצאו מזרעו רות - שלמה שנאמר בו 'אלף עולות יעלה שלמה', והיינו שהם הקריבו קרבנות על מ"ב מזבחות כי שורש הקרבנות בעומק הם מעשר ובכור^ה שזה עומק שתי הקדושות שנתבארו השתא, האני ראשון של בכור וה'אני אחרון של מעשר.

והבכור והמעשר הם המגלים את שורש התיקון של הקרבנות לה' שהרי קרבן הוא לשון קירבה כמו שאומרים חז"ל שהמתכפר מתקרב אליו יתברך שמו, כלומר, שורש הקרבנות מצד כך הוא להקריב את הראשית - הבכור ולהתקרב

(שמות י, כו) "וגם מקננו ילך עמנו" שהבהמות שהם הוציאו עמם הם היו בהמות שהם הוציאו אותם במדרגת קדושה כעין הקדושה שמתגלה באדם - אצל אלו שיצאו ממצרים.

והרי כל שורש היציאה שהם יוצאים היה מכח קרבן פסח, שעיקר זמנו הוא עד חצות שזה הזמן שמונח בו שורש הגילוי של "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", ומכח כך נעשה בקרבן פסח הקדושה של ה'בטילות' המתגלה בכח הבהמה דהיינו ביטול כח הדעת של האדם שהוא בטל למדרגה שלמעלה מעצם מדרגת האדם שהיא מדרגת הדעת, שזהו עומק קדושת הבכורה שמתגלה באדם, יסוד הקדושה שהיא מכח ה"אני ראשון".

ולעומת כך הקדושה שמתגלה לבסוף שהיא קדושת המעשר, היא בסוד "אני אחרון". ובזה מתגלה השלימות של "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים", ה"אני ראשון" זה קדושת בכורה ומעין כך הקדושת תרומה בצומת, וה"אני אחרון" זה קדושה של המעשר בבהמה - "העשירי יהיה קודש", שזהו הדין שעשרה בהמות נכנסים לדיר להתעשר, וכשהם יוצאים, נעשה מציאות של קדושה בעשירי היוצא.

שורש קדושת מעשר בהמה של העשירי ה'יוצא' מהדיר המתגלה ב'יציאה' ממצרים

אבל בעומק, הדין מעשר בהמה שייך ג"כ כנעלמות ליציאת מצרים שהרי צורת הדבר הוא שמתוך הדיר שאליו נכנסו העשרה בכדי להתעשר, הולכים ויוצאים כסדר כל הבהמות עד האחרון - העשירי שהוא נהיה קודש, כלומר - מעין מה שבמצרים כולם היו בתוך מיצר וממנו

^ה ישנם הבחנות נוספות בקרבנות, ישנה הבחנה ששורש הקרבנות הוא עולה וישנה הבחנה ששורש הקרבנות הוא שלמים, - אבל אלו הם מערכות נפרדות, וביחס לסוגייתנו השתא, שורש הקרבנות מצד מדרגת הבהמה דקדושה שעולה ע"ג מזבח, הם בכור ומעשר.

חז"ל - "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים" ובבכור ומעשר מתגלה באכילתם הכפרה השורשית שע"י אכילת הבהמה, נתגלה הקדושה של ה'אני ראשון' וה'אני אחרון' במדרגת האדם, וזה גדר הכפרה שנוצרת בבכור ומעשר ע"י אכילת האדם.

מצד התיקון של פרה אדומה נאמר "תבוא האם ותקנח צואת בנה" שזהו מהלך אחד של כפרה וכמו שאומרים חז"ל שכפרה זה לשון של קינוח, וכפי שנתחדד הכפרה היא ב'חוקה חקקתי אין לך רשות להרהר אחריה' שלמעלה מן הדעת.

אבל מלבד כך יש את הכפרה שמתגלה בקרבנות שהיא כפרה שבאה ע"י האכילה של הקרבן שמכח כך נעשה עומק התיקון של מדרגת הבהמה.

השורש של 'בהמה בחיה בחזקת איסור' - במה שמעיקרא לא ניתנו בע"ח לאכילה

ונתבונן להבין יתר על כן - הרי הגמ' אומרת בחולין "סתם בהמה בחזקת איסור היא עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה" והיינו שלכל דבר יש את ה'חזקה דמעיקרא' שלו כפי מה שהיה מצבו בראשונה שזהו הדין של "העמד דבר על חזקתו". והרי סתם בהמה עומדת בחזקת איסור.

ועומק הדבר הוא שהרי כמו שאומרים חז"ל, לאדם הראשון נאסר לאכול בשר מן החי אף ע"י שחיטה ולא ניתן לו לאכילה רק את ירק השדה, ורק באופן שהיה בע"ח מת, הוא היה מותר באכילתו.

ואצל נח לאחר שהוא יצא מן התיבה, הותר לו ג"כ לשחוט בעל חי ולאכול, ועומק הדברים לפי זה - שבשורש כח היצירה של הבהמה מונח היסוד של "סתם בהמה בחזקת איסור היא עומדת" שעל אף שכפשוטו לשון זו נאמר כלפי אחר מתן תורה שמכח שיש דין

אל ה'אני ראשון', ולהקריב את האחרית - המעשר ולהתקרב אל ה'אני אחרון', ועי"ז מתגלה ה"מבלעדי אין אלקים" שבין הראשית של הבכור לבין האחרית של מעשר, ב'מציעתא' כלשון חז"ל, מונחים כל שאר חלקי הקדושה של הקרבנות שבהם מתגלה הכח של "מבלעדי אין אלקים".

והרי שבעומק במדרגת הבהמה יש את הצד העליון דתיקון ויש את הצד התחתון, הצד התחתון הוא לתקן את הנפילה למדרגת בהמה שזה מה שנתבאר לעיל שהאדמימות של הפרה אדומה באה לתקן את שורש הנפילה של מלכי אדם - שורש הדינים של האדמימות דקלקול.

ועי"כ האדם עצמו נטהר ועולה בחזרה ממדרגת בהמה שהיא למטה ממדרגת הדעת בבחינת 'נמשל כבהמות נדמו', למדרגה העליונה של למעלה מן הדעת של "חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר אחריה", הדביקות במדרגה שלמעלה מן הדעת כלל.

וזה השורש של התיקון מהצד התחתון שמחזיר את האדם ל'צורת אדם', והאופן הנוסף של התיקון שמתגלה במדרגת הבהמה מהצד העליון יותר - זה מה שנתבאר בבחינת בכור ומעשר שהוא תיקון של ראשית ואחרית, וזה עומק כח הגילוי דתיקון שחל במדרגת בהמה לתקן את שרשי הקלקול שבה כמו שנתבאר.

והרי שכאשר מדרגת הבהמה נתקנת, היא הופכת להיות חלק מצורת אדם, ועי"כ היא מגלה בצורת אדם את שורש ההארה של ה'אני ראשון' ו'אני אחרון'.

שורש גילוי ה'אני ראשון' וה'אני אחרון'

והיכן מתגלה הדבר? - גילוי הדבר הוא כאשר אוכלים מבשר הקרבן של בכור ומבשר הקרבן של מעשר בהמה שאז מאירים בנפש את עומק ההארה של 'אני ראשון' ו'אני אחרון', שהרי האכילה היא חלק מכח הכפרה כלשון

¹ והובאה כאן כדוגמא רק לשון אחת בחז"ל לזה שהאכילה היא חלק מהכפרה.

² וכמו"כ מבואר שם גם להיפך סתם שחיטה בחזקת היתר היא עומדת עד שיוודע לך אם נטרפה.

מצרף גם אותם להקב"ה, - אבל עומק כח הצירוף שלו להקב"ה אינו מעין ה'אחרית' כגדר מעשר אלא הוא דייקא מדין ראשון ששייך לסוגיית הבכור או כלשון חז"ל הידוע "אדם הראשון חלתו של עולם היה" והרי 'חלה איקרי תרומה' כלומר שהוא היה בגדר תרומה שהיא 'ראשית' - ברור ופשוט - ולכן שמו הוא 'אדם הראשון' כי קדושת אדם הראשון שייכת לסוגיית הראשית, הבכור, שורש הראשית מתגלה בהקב"ה, והוא המתגלה באדם ומתגלה גם בבעלי-חיים, וזה מה שהוא קרא לכולם שמות, כלומר, הוא קורא להם שמות מדין ה'אני ראשון' שאת זה הוא מגלה באדם ואת זה הוא מגלה בבעל חי, זהו גדר השמות שיש להם.

ומצד כך, בעצם הבעלי חיים לא היו צריכים להינתן לאדם להאכל, ולכן מעיקרא באמת הם לא ניתנו לו לאכילה.

אדם הראשון - בכורו של עולם ונח - ה'מעשר' של העולם

ורק כאשר נעשה שורש הנפילה של האדם ועי"כ נעשה ההתפשטות של העשרה דורות מאדם הראשון עד נח, שם מתגלה אצל נח קדושת המעשר ומצד כך אומרים חז"ל שבעשרה דורות הללו הרשיעו כולם עד שבא נח שבזכותו נתקיים העולם, והיינו משום שהוא היה ה'מעשר' של העולם - הגדרה בהירה - כלומר, מכח שנח הוא הדור העשירי לאדם הראשון הרי שאדם הראשון הוא בכורו של עולם ונח הוא גדר ה'מעשר' של העולם, - וכמו שברור, כשמתגלה המעשר של העולם, היינו שמתגלה הצד הנמוך יותר שזהו גדר של 'אחרית' ולעומת כך כמו שנתבאר, עיקר הגילוי שבאדם זהו כח ה'ראשית'.

שחיטה לכן היא בחזקת איסור לפני שחיטה כי יש בה איסור 'אבר מן החי' כל עוד שהיא חיה, וכן בלא שחיטה היא הופכת להיות נבילה, אבל בעומק, השורש הפנימי של ה'בחזקת איסור היא עומדת' הוא בשורש היצירה הראשון שלא ניתנו לאדם הראשון בעלי חיים בשביל לאכול^ח.

העומק במה שאדה"ר קרא שמות להקב"ה וקרא שמות לאדם ולבהמה

אבל נתבונן להבין יותר את עומק הדבר שלא ניתנו לו הבעלי חיים לאכילה - הרי בשעת יצירת האדם הוא קרא שמות לכל הבעלי חיים - ומחודד להדיא בדברי רבותינו, שעל אף שיש דומם צומח חי ומדבר, אדם הראשון לא קרא שמות אלא לבעלי חיים ולמדבר דהיינו לו ולאשתו אבל הוא לא קרא שמות לצומח ולדומם, וזה ברור לכל בר-דעת שאם אדם הראשון קרא שם - שמות להקב"ה, קרא שם לאדם [-לאדם הוא קרא אדם ולאשה, חיה-חיה] וקרא שם לבעלי חיים, מונח כאן שיש כאן כח אחד של שמות שבו הכל מצורף יחד אהדדי, משא"כ בצומח ובדומם אף שיש להם שמות, הם במדרגה יותר נמוכה במדרגת השמות, ומצד כך, אף שני העצים השורשיים שהיה להם שמות דהיינו עץ החיים ועץ הדעת, הם לא נקראו כן ע"י אדם הראשון.

כלומר שכח השמות שנקראו ע"י האדם, מצרף את הבעלי חיים יחד עם האדם ומכח האדם הם מצטרפים גם להקב"ה.

וזה העומק של מה שנתבאר בראשית הדברים שהאדם הוא בבחינת בכור - 'ראשית', ומצד כך, כשאדם הראשון קורא שם להקב"ה וקורא שם גם לאדם היינו שהוא מצרף אותו להקב"ה, וכמו"כ, כשהוא קורא שם לבעלי-חיים, הוא

^ח וכפשוטו טעם הדבר הוא משום ההשחתה שבהריגתו בבחינת בל תשחית, אבל לכא' כל שזה לצורך האדם אי"ז נחשב בל תשחית וא"כ זה היה צריך להיות מותר. ומונח כאן שזה לא היה נחשב צורך ולכן זה מוגדר כהשחתה.

^ט וכמו"כ אומרים חז"ל שהוא קרא שם - שמות להקב"ה, שהקב"ה אמר לו קראת שמות לבעלי חיים. ואני מה שמי - ואז אמר לו האדם את שמו וכמו הלשון שאומרים ע"ז חז"ל "שמך נאה לך".

^י ונח שהוא העשירי לאדם הוא בגדר מעשר וכמו שיתבאר לקמן.

ההבחנה של 'העשירי יהיה קודש' שחל בו דייקא כשהוא יוצא מן התיבה כמו בהמה העשירית שכשהיא יוצאה מן הדיר חל בה כח הקדושה.

אלא שהדבר לא נתקיים כראוי בנח כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "ויחל נח איש האדמה" שהוא עסק בדברי חולין כלומר שאז הוא נתחלל מקדושתו ולעניינא דידן - זה כמו בהמה של מעשר בהמה שנפל בה מום היא נפסלת להקרבה ונאמר בה הדין הכללי של קדשים בעלי-מומים 'תרעה עד שתסתאב', זה עומק נקודת הקלקול שחל בנח, ב'ויחל נח איש האדמה'.

גדר קרבן אדה"ר - בכור וגדר קרבנות נח - מעשר

אבל להבין א"כ, ברור - כאן מונחות שתי התפיסות השורשיות שבמדרגת בהמה, ב'ראשית' שבבהמה שזוהי מדרגת בכור ששייך לקדושת אדם הראשון ובאחרית שבמעשר בהמה ששייך לקדושת מעשר המתגלה בנח.

וכשאדם הראשון הקריב קרבן הרי זה היה איל שע"ז נאמר בקרא "ותיטב לה" משור פר מקרין מפריס" כמו שאומרים חז"ל, וכן אומרים חז"ל שלאיל שהקריב אדם הראשון היתה לו קרן אחת, כלומר שהבהמה שאדם הראשון הקריב זה היה מדין בכור, בהמה שקדושה בקדושת בכור.

אבל נח שהוא מקריב מהטהורים שבאו שבעה שבעה אל התיבה, הוא הקריב את הבהמות שיצאו מן התיבה^א כלומר - אצלו מונחת התפיסה שהוא הקריב את מדרגת המעשר דהיינו את הבהמות היוצאות מן התיבה דוגמת מעשר שיוצא מהדיר.

זוהי הקדושה הנמצאת בבהמה - הכח הראשון והאחרון שמתגלה בה בבת אחת.

וכפי שהוגדר לעיל בצומח עיקר הגילוי של הקדושה היא הקדושה הנמוכה יותר, קדושת המעשרות^ב באדם עיקר הגילוי זה הבכור, והמעשר הוא רק בנעלמות, ובבהמה מהצד העליון, הבכור מצטרף לאדם ומצטרף להקב"ה בבחינת 'אני ראשון' כמו שנתבאר, אבל מתגלה בבעל-חי גם המעשר כי הוא שורש לקדושה של הצומח ששם עיקר הקדושה היא דווקא מעשרות ולא תרומות, והתרומה נמצאת רק בנעלמות.

ומ"מ א"כ, במדרגתו של נח שהיתה מדרגת מעשר, שם כבר הותר לאכול בעל חי מאותו שורש שהאדם אוכל צומח כי בצומח עיקרו הוא קדושת מעשר, ובנח שהוא עשירי שעיקר מדרגתו הוא המעשר כמו שנתחדד, הותר גם בעל חי כי באכילתו הוא אינו מגלה אלא את ה'מעשר' שבבעל חי ולא את כח הבכור שבבעל-חי.

וא"כ בעומק, כחו של נח הוא השורש של המעשר, ובנח מתגלה הכח של 'העשירי יהיה קודש' שנאמר בעשרה בהמות שנכנסים לדיר להתעשר, ומצד כך, עיקר קדושתו של נח לא היתה כשהוא נכנס לתיבה אלא עיקר קדושתו היא כשהוא יוצא מן התיבה בבחינת העשירי שיוצא מן הדיר במעשר בהמה שאז הוא מתקדש.

כלומר - הרי קודם לכן נגזרה גזירה על כל העולם כולו, ועיקר הזמן שנח ניצל היינו כשהוא יוצא מהתיבה לעולם חדש שאז הוא יוצא מהתהו, ומהתהו של המבול, מה"נבקעו מעיינות תהום רבה" שע"י כן העולם חזר בחזרה לתוהו חזר ל'בהו' - למקום הבהלה, זה שורש כח המבול שהוא מלשון בלבול ומלשון בהלה משום שכל העולם חזר בחזרה למדרגת קלקולו.

וכשנח יוצא מן התיבה אז מתגלה בו כח העשירי שמתקיים, כי מהדור העשירי מאדם הראשון, הוא זה שמתקיים, ואז מתגלה בו

^א משא"כ התרומה הוא שעל אף שהיא 'ראשית' אבל זה באופן של נעלמות ואינו גלוי שהרי היא מעורבת, כמו שהוגדר לעיל.

^ב וכמוכן הוא לא הקריב את כולם כי אחרת לא היה קיום למין, או שהוא חיכה עד שהם ילדו ולדות ואז הוא הקריב אותם.

ה'אני אחרון' של הארת משיח ואת ה'מבלעדי אין אלקים' במה שהוא עצמו נמצא במקום ה'מציעתא', בזה הוא מצרף את כולם בבת אחת ומאיר את האור השלם דתיקון.

כח הצירוף של ה'ראשית' ה'מציעתא' וה'אחרית' בקרבנות דלעת"ל

יתר על כן - הקרבנות שיהיו לעתיד לבוא כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו, - בהם תהיה עומק ההארה של ה'אני ראשון' בבכור ושל ה'אני אחרון' במעשר, וה'מבלעדי אין אלקים' - הוא יתגלה בכל שאר הקרבנות כולם.

זה השורש של מדרגת הבהמה דתיקון, ובמהרה כשיבנה בית המקדש, הבנין שיתגלה לעת"ל זה יהיה מהבהמה שהיא בגימטריא בן כמו שהוזכר בראשית הדברים, וזה יהיה שורש התיקון דלעת"ל, והיינו ששם עיקר מדרגת בנין הבית תהיה מכח האור הפנימי של תיקון מדרגת הבהמה.

וזוהי הבהמה שנאמר עליה "בהמות בהררי אלף" כדברי חז"ל, וכידוע עד מאד, האל"ף היא האות הראשונה, ובמספרים, המספר הגבוה ביותר שישנו הוא אלף"ז שזהו אחר סיום המספרים לפי האותיות, שאז חוזרת האל"ף להיות אלף מכח "נעוץ סופם בתחילתם ותחילתם בסופם", כמו שכתוב בראב"ד ובגר"א ובעוד.

וזוהי נקרא "בהמות בהררי אלף" שזהו הבהמות המתגלים מכח האור שיאיר לעת"ל שיצרף את הבכור ואת המעשר ואת ה'מציעתא' שנמצא בתוכו, ואז מתגלה 'אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים'.

(כ-ה בהמה בלכביפדיה עבודת השם)

מספר שיעור בקול הלשון 35392704

אדם הראשון - ראשית משיח - אחרית, ודוד המלך - ה'מציעתא' שמצרפם

ושלימות ההארה שמתגלה מצד מהלכי התיקון השלם הוא במה שאדם הראשון נותן שבעים משנותיו לדוד המלך כדברי חז"ל כידוע מאד, ועיקרו תוקפו של דוד שמתגלה זהו משיח בן דוד.

כלומר - דוד מצד עצמו הוא 'כר נפלי' כמו שאומרת הגמ', ואדם שנופל הרי שהוא הופך להיות במדרגת בהמה - "נמשל כבהמות נדמו", זה הצד התחתון שמתגלה בדוד המלך, ומצד כך, מה שהוא נקרא 'אדמוני' כלשון הפסוק היינו שהוא שייך לשורש הנפילה של האדם דקלקול כמו שנתבאר.

אבל מצד מהלכי התיקון, מה שהוא נוטל שבעים שנה מאדם הראשון היינו שדוד לוקח מאדם הראשון את כח הראשית, כלומר כמו שברור ופשוט - זה לא "היכי-תימצ" שהיה מישוה שנתן לדוד שבעים שנה וע"י כן הוא לא היה 'כר-נפלי', אלא בשבעים שנה שהוא נטל מאדם הראשון הוא לוקח ממנו את נקודת הראשית.

והוא שורש למשיח בן דוד שהוא האחרית של כל ה'שית אלפי שנים'.

והיינו שבדוד גנוז הכח לחבר את הראשית ואת האחרית, השבעים שנה מאדם הראשון זה שייך לראשית, והרי שסוף שנותיו של אדם הראשון מתגלה במשיח מכח דוד שמצרף את השבעים שנה הללו של אדם הראשון יחד עם משיח וכך הוא מגלה את הראשית ואת האחרית. אבל דוד עצמו הוא ב'מציעתא' והוא מגלה את ה'מבלעדי אין אלקים'.

מאדם הראשון עד נח היו עשרה דורות ועד נח התגלה עומק כח הקלקול שלא היה יכול כל העולם להתקיים ולכן רק 'העשירי' יהיה קודש' שזה נח, אבל דוד מגלה במדרגתו את ה'אני ראשון' בשבעים שנה מאדם הראשון, את

"שבאותיות עצמם מא' עד ת' זה מאחד עד ארבע מאות, ובאותיות מנצפ"ך עולים כסדר מחמש מאות ואילך עד הצ' האחרונה היא בבחינת תשע מאות.

מדור מחשבה

בלבביפדיה מחשבה

בהמה

סוגיות במחשבה

בהמה

בלבביפדיה מחשבה

בהמה

מן ה'מה', שזהו מציאותו של האדם. וצריך להבין תוכן שייכות זו.

ג. מציאות העולם - שלימות חלקי צורת האדם

רבותינו למדונו שמציאות העולם היא כמה שהוא עומד לאדם, וזוהי צורת העולם. וכמ"ש חז"ל שאמר הקב"ה לאדם הראשון 'כל מה שבראתי בשבילך בראשתי', שהעולם נברא למען האדם. וכמאמר חז"ל 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', שהעולם נברא על פי התורה, והתורה הינה עומדת לקיום על ידי האדם. ולפיכך הצורה היחידה שיש בעולם היא 'צורת אדם', וכל שאר חלקי הבריאה ובעלי החיים הם חלק מכלליות צורת האדם הזו, שעומדים הם כ'חלק', כדבר שאינו שלם, וחלקים אלו מצטרפים ובאים להשלים את צורת האדם, שהיא תכלית הבריאה.

ושורש צורות ובריאות הללו, שאינם צורות אדם שלימות לכשעצמם, ועומדים הם כחלקים להשלים את צורות האדם, שורשם הוא בבהמה, שכנ"ל תוכן שמה הוא 'בה - מה', שפנימיותה היא צורת אדם, שהיא הצורה השלימה היחידה שבעולם. והרי ששורש יצירת הבהמה, אינה יצירה פרטית לעצמה, אלא נתגלה בה מציאות של 'חלק מצורת אדם'. והיא צורת האדם שיצאה לפועל כחלקים.

ובכך מתבאר מה שכהמשך לצורך בבריאת האדם - "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ממשיך הקב"ה ואומר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה וגו'", שהשלם רודה בכלל החלקים, ובכך הוא מגיע לידי שלימות, שמצרף את חלקיו שיצאו לפועל אליו.

א. בריאת הבהמה - שירדה בה האדם

הפעם הראשונה שהוזכרה הבהמה בתורה היא ביום השישי לבריאה. נאמר (בראשית א' כ"ד-כ"ה) "ויאמר אלוקים תוצא הארץ נפש חיה למינה, בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, ויהי כן. ויעש אלוקים את חית הארץ למינה, ואת הבהמה למינה, ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלוקים כי טוב". ונסמכה לבריאת האדם שנברא לבסוף, וכמו שכתוב (שם כ"ו) "ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו".

והנה, הקב"ה פירש ביחד עם הצורך לבריאת האדם את מעשיו כאן בעולם - "וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הרמש הרומש על הארץ" (שם). והרי שראשית ברא הקב"ה את העולם ובכלל זה את הבהמה, ולאחר מכן ברא את האדם, וצורת החיים שלהם יחד בעולם היא שהאדם רודה בבעלי החיים ובבהמות.

ונתפרש לנו בזה שורש יצירתה של הבהמה, שהיא בכדי שהאדם ירדה בה ויעבוד בה לצרכיו. ועי"ז מתעלה בהיותה משמשת לצורך האדם. ונבוא לבאר את משמעותה של יצירה זו.

ב. שייכות בריאת הבהמה לבריאת האדם

בפשוטו יצירת הבהמה שונה בתכלית מיצירת האדם, ואף שנבראו באותו יום. אך נראה ללמוד ראשית בדרך רמז שישנה שייכות מהותית ביניהם. ש'בהמה' היא נוטריקון של המילים 'בה - מה', וכידוע ש'אדם' הוא בגימ' 'מה'. הרי שרמוז בשמה של הבהמה, שיש בה

ד. מהות הבהמה היותה בבחינת רגליים לאדם

ונראה להעמיק בזה עוד, שהבהמה משמשת לכמה פעולות, ואינה מוגבלת לדבר אחד. שאפשר להשתמש בה בצמר שעליה, ולחלב שמוציאה, וכן לרכיבה על גבה, ועוד. והנה, כאשר האדם רוכב על גבי הבהמה, הרי שהיא פועלת כרגליו של האדם המוליכות אותו. ומתקיימת בזה צורתו השלימה, שכך הוא מהלכו של האדם, שרגליו משמשות את גופו ומסייעות לו למילוי חפצו. ואף כן הוא במוחש, שהאדם ברכיבתו גופו העליון נשאר בגילוי גמור, ואילו רגליו הם מתקפלות, ומוחלפות הם בבהמה. וזהו שורש לשימוש הבהמה את האדם ובשאר חלקי הבריאה שהם משורש הבהמה, במה שהם חלק מצורת האדם השלימה, במה שהם מסייעים לו, הרי הם כרגליו, ובכך הם נכללים בתוך מציאות האדם, ומביאים אותה לידי פועל.

ה. מעלת האדם בהיותו בר דעת לעומת הבהמה המשוללת מן הדעת

ונבהיר עוד על פי מה שמבואר באריז"ל ועוד מרבותינו, שיסוד ההבדל שבין האדם לבהמה, שאדם הוא 'ערום בדעת', ואילו לבהמה אין דעת. ואף שיש לה מוח ויש לה יצר, וכמבואר בגמ' (ב"ק יט:): 'יצרה קתקיף לה' שהיצר גורם לה שתדחוף, ובוודאי שיש לה מחשבה, והיינו חכמה ואפילו בינה [וכמו שאנו אומרים בתפילה 'הנותן לשכוי בינה'], אבל 'דעת' אין לה. ולעומתה האדם נקרא 'בר דעת' על שם מהותו - שחי על פי הדעת. ונבוא לבאר בעמקות יסוד הדבר.

הנה יש בני אדם המופקעים בתכלית מן הדעת, ואלו השוטים. ואף כל אדם ואדם בתחילת יצירתו בהיותו קטן, שאז הוא אינו בר דעת, ומבארים רבותינו שאז מדרגתו היא

כבהמה. ונלמד מכך למדרגת הבהמה, שהיא מדרגה של קטנות, ולעומת כן מדרגת האדם הגדול בהיותו בר דעת, הרי שהוא במדרגה של גדלות.

ויסוד הדבר, שמקום גידולו ועיסוקו של הקטן הוא בחלק הגופני שבאדם, והרי שבכך הוא משתייך לבחינת הרגליים שבאדם, וכנ"ל שזוהי הבחינה של ההכשר והסיוע לצורת האדם השלימה לבוא לידי פועל. ובזה הוא כבהמה שאף היא חלק מצורת ומציאות האדם ומסייעתו לבוא לידי פועל. ותכלית זו היא האדם בגדולתו, בהיותו בר דעת, אזי הוא עוסק במושכלות ובדעת, והיא היא צורת האדם השלימה.

ו. שורש חיוב הבאת קרבן ברגל

ולהמחיש את הדבר יותר נראה לבאר, שחלק גדול מאברי הבהמות ניתנות לאכילה, הן אכילת הדיוט, והן אכילת גבוה בהקרבת הקורבנות בבית המקדש. ובג' הרגלים ישנה חובה לכל אחד מישראל להביא קרבן חגיגה ברגל [ואין בכלל זה קרבן פסח שהוא חובה להקריב בחבורה], והיא עולת ראיה, ונלמדת מן הפסוק (שמות כ"ג ט"ו) "ולא יראו פני ריקם".

ונראה לבאר בעומק החיוב של הבאת קרבן על כל יחיד מישראל ברגל. שהרגלים נקראים כן ע"ש הרגליים, משום החובה לעלות לרגל בחג. ומבואר שחשובה העלייה עד כדי שעל שם זה נקרא החג. והביאור בזה הוא שהאדם מקיים ברגל בפועל את אותה בחינת הרגליים שבאדם, שמעבודת הרגל בעלייה לבית המקדש האדם מקבל ומתחזק לעבודת כל השנה. ומשום שבעלייתו משתייך לבחינת הרגליים, מתחייב הוא בהבאת בהמה לקרבן, להעמיד עניין זה שהוא מחזק וקונה ברגל את בחינת הרגליים.

דוגמה נוספת היא שלאחר אכילת הבהמה בפה האדם, יורדת ומתעכלת בכרס שהיא

במה שנבראו בו האדם והבהמה. ועל כן נראה שיש תוספת עומק במה שהבהמה קדמה להיבראות באותו יום קודם האדם.

ויש לבאר קדימה זו בב' מהלכים המחווירים היטב למה שביארנו.

שהנה נתבאר לנו שהבהמה היא בבחינת הרגליים של האדם, והיא חלק מצורת האדם השלימה. על כן קודם שנברא האדם השלם, הוקדמה הבהמה שהיא המקום בו ראוי לו לעמוד על גביו.

וביתר עומק יש לומר מהלך נוסף. שכידוע שורש המילה 'רגל' הוא מלשון 'הרגל'. ובצד הקדושה מצינו לשון 'שתרגילנו בתורתך', ובצד הטומאה מצינו לשון חז"ל 'מפני הרגל עבירה'. והנה, מקור ההרגלים של האדם אינם בנשמה הגבוהה שבו, אלא בנפשו הבהמית, בחלק הפחות מרומם שבגופו. והרגלי האדם הם באותו אופן שחיות ובהמות ניתנות לאילוף. שתוכן הדבר שאין משנים את שורש מידותיו, אלא מרגילים אותו לפעולות מסוימות.

והרי, שהנפש הגופנית שבאדם היא חשוכה כ'נפש הבהמית' שבו, מצד שמציאותה כמציאות הבהמה, והיא היא המקנה לאדם את ההרגלים שלו. ונפלאים הדברים לדברים הנ"ל שהבהמה היא בבחינת הרגליים של האדם. ולפיכך הוקדמה בריאת הבהמה לבריאת האדם, להקדים מציאות הנפש הבהמית שבאדם עצמו. ורק לאחר מכן, שהועמד על רגליו והרגליו, מתגדל ומתחדשת צורת האדם השלימה, בבחינת מוחין של גדלות שבו.

ט. בלעם בן בעור העמיד צד הבהמה שבאדם

ונעמיק עוד, בהמה בארמית נקראת 'בעירא'. והזכרנו לעיל (אות ה') שמעלת האדם על פני הבהמה במה שהוא 'בר דעת'. ומעמיד

במקום הטבור. ומבואר בחז"ל שתחילת הרגליים בשליש התחתון של קומת האדם, והוא מקום הטבור. והרי שהאכילה סופה לבוא למקום הרגליים, ומבואר היטב לדברים הנ"ל ששורש צורת הבהמה בהיותה חלק מצורת האדם, במה שהיא בבחינה של הרגליים. ומתבטא הדבר בייחוד באשה מעוברת, שנקראית בפי חז"ל ('ר"ה כ"ה'). 'כריסה בין שיניה', והרי שמקום הכרס הוא בטבור שהוא מקום תחילת הרגליים, ומבואר להנ"ל שתינוק הוא בחינה של קטנות ודומה לבהמה, שהוא תחילת סדר הגדילה של האדם, ולפיכך מקום משכנו בכרס המעוברת הוא במקום שלישי התחתון שהוא תחילת הרגליים.

ז. העולה מן הדברים:

צורת האדם השלימה היא מציאות העולם היחידה, וכל העולם מכון ועומד לקיום תכלית זו. שאר חלקי הבריאה אינם עומדים לכשעצמם, אלא הם חלקים מצורת האדם במה שהם עומדים לו לשמשו, להוציא צורת האדם לפועל, ושורש זה היא הבהמה. ומקום ההשתייכות לצורת האדם זה במה שהיא עומדת לו בבחינת רגליים.

ח. הרגלי האדם שייכים לבחינת רגליים

ונראה להעמיק עוד, שהנה בריאת כלל הבריות קדמה לבריאת האדם, וכמבואר בגמ' (סנהדרין ל"ח). שאם דעתו של אדם זחה עליו, אומרים לו יתוש קדמך. ומכל מקום נראה ללמוד, שיש תוספת עומק בבריאת הבהמה לפני בריאת האדם, שהנה היא חולקת זמן לעצמה בבריאה, שלעומת מה שכל הבריות נבראו בימים שקדמו לבריאת האדם. הבהמה נבראה ביום השישי, הוא יום בריאת האדם. והיא הוזכרה בראשית הפסוק (בראשית א' כ"ד) "ויאמר אלוקים תוצא הארץ נפש חיה למינה - בהמה וגו'". והרי שמהות היום השישי הוא

גופם הבהמי. שכידוע המשוללים מן הדעת הינם שוטים - שאינם ברי דעת כלל. וקטנים, שבעינינו דנו רבותינו האם הוא בר דעת במקצת או שאינו בר דעת כלל. אך החוטא, אף שבעיקרו הוא בר דעת, אומרים חז"ל (סוטה ג.) 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ולגבי זה הוא שוטה במקצת. ונקודת הבחירה שלו בניסיון הוא האם להעלות את עצמו חזרה למציאות האדם ולחיי דעת, או לעמוד בצורת הבהמה החסירה.

וכן מצינו בלשון הפסוק (במדבר ה' י"ב) "איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל" וקרבנה מאכל שעורים, ואמרו חז"ל (סוטה יד.) מפני שהיא עשתה מעשה בהמה, לפיכך קרבנה מאכל בהמה. ועל שם מעשיה נקראת בלשון שטות - "תשטה". והרי שהחוטא משתייך לצד הבהמה שבו. ומחזורי היטב לדברים הנ"ל.

יא. האשה שדעתה קלה שייכת יותר לבחינת בהמה

ונעמיק עוד בגדר דעת האדם, שמהותה בשורשה היא "דעת עליון", הגבוהה מן הדעת החלקית שבחלק הבהמי, השייך לשטות והעדר. שהנה מצינו שעזרא תיקן טבילה לישראל, שלא יהיו מצויים אצל נשותיהם כתרנגולים (ברכות כב.). ועומק הדבר מפני שהחיבור הוא חיבור באופן של קלות ראש. והרי שלעומת הדעת שאצל ישראל, עומדת לה ה'קלות ראש', השטות וחוסר הדעת. ולפיכך בא עזרא להעמיד גדר לשמור על הדעת עליון, שלא תהפוך להיות בקלות ראש.

והטעם שכך היא צורת החיבור, יסוד העניין הוא במה שאשה דעתה קלה. וכדמצינו בחז"ל שישנה הקבלה מסויימת בין אשה לבהמה, מצד ששניהם מחוסרים מן הדעת השלימה. וביתר עומק שנקודת המיצוע שבין הדעת של האדם, לבין הסתלקות הדעת

צד הקדושה שבדעת הוא משה רבינו. וכנגדו עומד בלעם בן בעור, וכמו שכתוב (במדבר כ"ד ט"ז) "יודע דעת עליון". ונראה ללמוד ששורש מציאותו של בלעם שייכת לבהמה, וכפי שרמוז בשמו 'בן בעור' - 'בעירא'. ובאמת מצינו בדברי רבותינו שבלעם היה בא על בהמתו - אתונו. ולכך לחצה רגליו אל הקיר, כי מקום הבהמה היא ברגליים, וכנ"ל.

ומשה הוא המעמיד של צורת האדם השלימה, וכפי שרמוז בשמו 'ש' - מה', וכנ"ל ש'מה' היינו גימ' אדם, ותוכן שמו 'שהוא מה', והיינו אדם. ולעומתו עומד בלעם בן בעור, שמשתייך למציאות הבהמה. ומהותה שאין לה דעת שלימה. ואף הדעת שהתגלתה בבלעם היא מה שהוא ידע לכוון את הרגע שבו הקב"ה כועס בעולם וכדאיתא בחז"ל (ברכות ז.). ותוכן הדבר שהכעס של הקב"ה יסודו הוא במה שישראל עושים עבירות. ומה שמביא אותם לעשות עבירות הוא גופם הבהמי, ואף שורש המילה 'עבירה' הם חילוף אותיות של 'בעירא' - בהמה (אל"ף וה"ה מתחלפות בלשון הקודש, כידוע). ולפיכך בלעם ידע את אותו זמן שהקב"ה כועס, מצד מה שהדעת שלו נובעת מן הנפש הבהמית שבו, שהיא מהותו, וכנ"ל.

והיינו, שאינו כבהמה ממש, שהיא אין לה שייכות לידעת דעת עליון. אלא שהוא אדם, אך מצד שורש מציאותו שייך לדעת עליון במה שהיא מכוונת כלפי הבהמה, מפני ששורשו הוא כבהמה, ורחוק הוא מצורת האדם השלימה. וכפי שהאתון אומרת לבלעם (במדבר כ"ב ל') "אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך", שבלעם מצטרף ורוכב על גבי הבהמה, ושייך אליה, אך אינו כמותו, מצד שהוא יודע ושייך לדעת עליון לגבי חלקי הקלוקל.

י. בעלי עבירה הרי הם במדרגת בהמה

ונעמיק במה שהחוטא ובעלי עבירה הרי הם כבהמה, מצד שהם משתייכים לחלק

יג. מכת בכורות היתה מכוונת לבכורות אדם ובהמה יחדיו

מבואר בפסוקים שבחלק מן מכות מצרים אף הבהמות לקו, כגון מכת כינים ומכת דבר ומכת ברד, אך נראה שהתייחדה מכת בכורות במה שכתוב (שמות י"ג ט"ו) "בכור אדם ועד בכור בהמה" והיינו שבשאר המכות נפגעו דברים רבים, ובכללם נפגעו אף הבהמות. אך המכה לא היתה מכוונת כלפי הבהמה בייחוד. ולעומת זאת מכת בכורות, המכה כוונה כלפי מי שחל בו חשיבות ומציאות של 'בכורה'. וייחודיות זו מצויה אך באדם ובהמה. וכפי שמצינו שמחמת מכת בכורות ישנה מצות פדיית בכור אדם ובכור בהמה טהורה ופדיית בכור בהמה טמאה בשה או בעריפה, והרי שמהות מכת בכורות הינה כלפי נקודת חשיבות מציאות הבכור. ונתחדש בזה החשיבות שם תואר של 'בכור'.

ובעומק יותר, כאשר האדם חוטא ויורד ממעלתו, הרי שהוא יורד למדרגת בהמה, וכן"ל (אות י') בביאור הפסוק (תהילים מ"ט י"ג) "גמשל כבהמות נדמו". והגדרת הדבר, שהבהמה מכוונת למקום רגליו של האדם. וכאשר האדם חוטא ומשתנה לבהמה, הרי שהוא יורד בחשיבתו לבחינת רגליים. ובהתקדשות בכור בהמה נעשה עליה פורתא ממדרגת בהמה למדרגת אדם.

יד. יסוד חטא אדם הראשון שירד למדרגת בהמה

ומקור מבואר לכך, שחטא אדם הראשון תחילתו בפיתיון הנחש לחוה. ועונשו של האדם הוא שנקנסה עליו מיתה, במה שירד ממעלת האדם, וכפי שמבואר בפסוק (משלי ה') "רגליה יורדות מות" - שמחמת שחשוב כבהמה משתייך למיתה. ואילו הנחש ירד יותר מכך, ועונשו היה במה שהתקצצו רגליו,

אצל השוטים שהם כבהמות, המיצוע ביניהם היא בחינת אשה, שהיא עדיין בצורת אדם, אך נחסרת מחיי דעת באופן שלם. וכאשר חוטאת היא שווה לבהמה, וכן"ל בסוטה שקרבנה שעורים שהם מאכל בהמה.

יב. עובר שורשו ממקום הרגליים בהיותו משולל דעת כבהמה

ומה שבלעם בן בעור הוא מעמיד את צד הטומאה שבדעת, היא דעת הנפש הבהמית. מצינו בחז"ל שבלעם מלשון 'בלוע', ודורשים עליו שהוא 'בלע עם'. ויש לו בזה צד שווה לעובר שהוא 'בלוע' במעי אמו, וקטן הוא החלק הגופני שבאדם וכן"ל [ורמז בשמו 'עובר' משורש אותיות של 'בעירא'], שזוהי העמדת צד הבהמי שבו. והיא היא מדרגת בלעם, ועל כן הוקבע שמו 'בלעם בן בעור', שהוא בלוע ומשווייך ל'בעירא'. ואף מן הצירוף של זכר ונקבה נולד עובר. ותוכן הדבר שבכדי שהאדם בר הדעת, יצור מציאות של עובר שאינו בר דעת, הוא מתחבר לאשה ע"י מעשה של קלות ראש, ורק על ידי אותו קלות ראש, שבזה הוא משתייך לחלק הבהמי שביניהם, כך נוצר העובר.

ובדברים הללו יתבאר מה שנאמר בפסוק (בראשית א' כ"ח) "ויברך אותם אלוקים ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה - ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל החיה הרומשת על הארץ". ולכאורה איך שייכים ב' חלקי הפסוק זל"ז. ולדברים הנ"ל מחזור שקיום ה"פרו ורבו", זהו ע"י מה שהאדם יורד למדרגת בהמה. ומתוך אותה נקודת התחברות של האדם, שיש בו מן הבהמה, הוא לומד לכבוש את אותם חלקים, ולכוללם במציאותו וצורתו השלימה. ובאופן זה האדם כובש את הארץ תחתיו ורודה בבעלי החיים ובהמות, מתוך נקודת החיבור והשייכות שיש לאדם לחלק הבהמי שבו.

ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך", שבאו לתקן את מדרגת הבהמה, ולפיכך אמר שאף את הבהמות, שהם חלק ממהלך התיקון הכולל של מציאותם של ישראל, נקח עימנו להעלותם מן הפחיתות של מדרגת הבהמות.

ואף במהלך הנס מוכח כך, שנעשה נס ונתעברו ששה בכרס אחת, ואף שהיה אפשר באופנים אחרים של ריבוי ילדים, וכגון שילדו מהר יותר, ומכל מקום נעשה הנס בצורת העיבור, שהעיבור גדל להיות ששה בכרס אחת. הרי שמהלך התיקון הוא במדרגת העיבור, שזוהי מדרגת הבהמה, וכנ"ל.

ובזה נבין מה שבמכת בכורות הוכו בכורי אדם ובכורי בהמה, וכנ"ל (אות יג) שנקודת המכה מתייחסת למעלת הבכורה, ומפני כן התקדשו בכורי האדם והבהמה. ופשוט שאין אלו ב' עניינים, הכאת בכור אדם לחוד, והכאת בכור בהמה לחוד. אלא ששייכים הם זל"ז. ולהמבואר הדברים מחוורים, שמציאותם במצרים היתה שמעלת בכור אדם ירדה למעלת בכור בהמה, והושוו שניהם בבחינת רגליים. וכלפי בחינה זו חלה המכה.

והקדושה שחלה בבכורות לאחר המכה היא הצד של הקדושה של נקודת השיוך הזו, להעמיד ולקבוע את בכור האדם על מעלתו, היותו בבחינת ראש. ואף בכור הבהמה הוקדש, להעלותו לבחינת אדם, במה שהבהמה משמשת לאדם כרגליים.

טו. מכת בכורות מכוונתה לנקודת בכורת האב לעומת קדושת הבכורות המיוחסת לבכורת האם

וביתר עומק, הנה קדושת הבכורות באדם ובבהמה הוא ב'פטר רחם' - הראשון לאמו. ומאידך במכת בכורות במצרים הוכו הבכורות של האב ולא בכור האם, וכדפירש רש"י (הושע י"ב ט') 'הבחנתי בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור', והרי שהבכור

שירד מתחת למציאות הרגליים, שקלקל את היותו רגלי האדם. ועליו נאמר (בראשית ג' י"ד) "ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה", והיינו שירד אל מתחת למדרגת רגליים, שזוהי מציאות הבהמה.

ועוד מתבאר שם, שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמה. וידוע מרבותינו הראשונים שמכוח כך נולד קין. וברור שאין תוכן הדבר שהתעברה מהנחש ממש, אלא שהפיל את חוה ממעלתה, והשפילה את מדרגת עיבור, למדרגת הקטן המשולל מן מעלת האדם, והרי שהוא כבחינת הבהמה, וכנ"ל (אות יב). ומתוך אותה שפלות נולד קין, ובו התקבעה ירידה זו מן מעלתה.

ולתקן פגימה זו של אדם שירד למדרגת בהמה, פרש אדם הראשון מאשתו ק"ל שנה. וידוע מרבותינו שהושלם תיקון זה בירידת ישראל למצרים, ששורש מציאותם הוא בהמה, ועליהם נאמר הפסוק (יחזקאל כ"ג כ') "בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם". וכאשר ירדו ישראל למצרים הרי שהם השתוו בבחינה זו למצרים. וביציאת מצרים היזדככו ותיקנו עצמם וחזרו ועלו ממדרגת בהמה למדרגת אדם. וכידוע שמה שנאמר על יציאת ישראל ממצרים (דברים ד' ל"ד) "לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי", שזה בבחינת לידה, להוציא את כלל ישראל מקרב המצרים, כפי שעובר יוצא ממעי אימו. והרי שישראל היו שם ממש כמצרים, שהם במדרגת הבהמה. וביציאת ישראל תיקנו פחיתות זו.

ועוד מצינו על דרך זה בירידת אחי יוסף למצרים, אמרו לו שבאו לאסוף בר מחמת שרועי צאן הם. ונראה להבין בזה להדרך הנ"ל - שבאו לברר ולתקן את הפגימה שבבחינת בהמה במדרגת רגליים. וכפי שניתן ללמוד בתשובת משה לפרעה שאמר שרק הגברים יצאו ממצרים לעבוד את ה', אמר לו משה (שמות י' ט') "בנעריו ובזקנינו נלך בבנינו

(עובדיה א' כ"א) "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו - והיתה לה' המלוכה". ושאו יחול מה שיעקב קנה את הבכורה, שאין הביאור שבקנינו נטל את הבכורה, אלא שמעמיד שהבכורה ראוייה לבחינתה השורשית, בבכורת האב בטיפה הראשונה, היא המכוונת לבחינת הראש.

ובזה עומדים צד הטומאה לעומת צד הקדושה, שבצד הטומאה הראש יורד למדרגת הרגליים, ואילו בצד הקדושה, אף שעתה נשאר בבחינת 'ראשו בין ברכיו', שעדיין לא הגיע צד התיקון הגמור, מגלה בחינת הראש בתוך מציאות הרגליים, שראוייה להם המעלה, ששייכים הם למציאות הראש. ולעת"ל יהיה גילוי של ראש גמור.

טז. יסוד הקרבת הקרבנות - להעלות מדרגת הבהמה לבחינת ראש

ולפי דברים אלו נבין שורש העניין של הקרבת קרבן בהמה. דהנה ידוע שחלקי הבריאה הם ארבעה - דומם, צומח, חי, ומדבר. ותכלית העבודה לקדש ולרומם את העולם, להעלות את הדומם למדרגת צומח, את הצומח למדרגת בעל חי, ואת הבעל חי למדרגת מדבר. וזהו הביאור בדברי הגמ' (פסחים מ"ט): שאסור לעם הארץ לאכול בשר. משום שהוא משול לבהמה, שהבהמה אינה מצווה, והוא מצווה ואינו עושה. ומכיון שכך אינו בדין שיאכל רק את מה ששייך לו למדרגתו. אך התלמיד חכם, העומד במדרגת אדם, ראוי לו שיאכל בשר בהמה, ובכך מעלה ומקדש את הבהמה לשייכה למדרגת אדם.

והנה ישנם ב' אופנים לרוממות זו בשיוך הבהמה למדרגת אדם. הא' היא ע"י אכילת הת"ח - בהיותו במדרגת אדם - את בשרה. והב', באופן היותר נעלה ושורשי, היא על ידי הקרבת הבהמה. ובעיקר ניכר הדבר בקרבן עולה, שנקראת כן על שם

מתייחס לטיפת האב. וצריך לבאר שורשו של חילוק זה.

האדם מחולק לשלושה חלקים, החלק המרומם שזהו הראש, החלק האמצעי עד הכרס הוא הגוף, והחלק התחתון מהכרס ומטה אלו רגלי האדם. והנה במכת בכורות במצרים, אילו היתה המכה אך ביחס לבחינת רגליים, אז היתה ראוייה המכה להיות כלפי בכורת האם - 'פטר רחם'. אך כמבואר המכה היתה כלפי מה שירדו ישראל מן מדרגת הראש, היא בחינת אדם, למדרגת הבהמה, היא בחינת רגליים. ולפיכך מכוונת המכה ביחס לטיפת האב, היוצאת מן הראש, שהיא הושפלה וירדה עד למדרגת הבהמה.

ומאידך בצד הקדושה, התקדשו הבכורות ועלו מן מדרגת בהמה למדרגת אדם, ממדרגת הרגליים - כרס, למדרגת הראש. ולפיכך תלוי בפטר רחם, שעולה לראש. ושייך הדבר לעצם עניינו ומהותו של הבכור, ששורשו הוא היותו ה'ראשית'. ולפיכך בהם הוקבע מה שעלו ישראל וחזרו למעלתם השורשית, והיא מדרגת הראש של ישראל, היא בחינת אדם. ואף ב'ראשית' ששורשה היא 'ראש', מוכיח כן, שיסוד המעלה היא במדרגת הראש של ישראל.

אך יש להעמיד עניין זה, שאין סוף העניין שבאמת קדושת הבכור הנוהגת השתא היא בכור האב, משום שהיא באה מן בחינת הראש. אלא לעולם אנו נוהגים בפועל קדושה אך בבכור פטר רחם, המכוון למקום הרגליים, שכך היא צורת העובר, בהיות 'ראשו בין ברכיו' (דה"ל). שכאן בעולם הזה עוד לא הגיע זמן התיקון השלם לחזור למעלת הראש השורשית, אלא לבחינה העליונה יותר שבבחינת רגליים. אך לעתיד לבוא יבוא התיקון הגמור, שאז יתגלה שיעקב הוא הבכור האמיתי, שהוא בא מטיפה ראשונה, ולא עשיו שהוא הנולד ראשון ופטר את רחם אימו. וזהו עומק מה שמבואר בקרא

הראש, שעל ידי אכילתו הוא מעמיד את עצמו בהיותו 'בר דעת'. ולעומת הע"ה שאכילתו היא כבהמה, ולפיכך אף נאסרה עליו אכילת הבהמה, מחמת שהוא משאיר את הבשר במציאות הבהמה. אך כנ"ל עיקר העלייה היא בהקרבת הקרבנות, שאז כללות הבהמה, הן בשרה והן עורה מתקדש ומתרום למדרגת 'ראש', וכמבואר. (ובדקות, קיים יתרון לאכילת הת"ח על פני הקרבנות הקרבן, וכן להיפך).

ית. מהות קדושת השבת בקדושת הזמן במה שזהו הצירוף השלם בין אדם לבהמה

ונחמד יותר, ידוע ש'אדם' ו'בהמה' יחדיו עולים בגימ' מנין 'צ"ז', וזהו גימ' של 'זמן'. וביאור הדבר נראה, שלעומת ימי החול שבהם ניתן להקריב את הקרבנות כולם, בשבת ניתן להקריב את הקרבנות השייכים לשבת. מלבד קרבן העולה הנקרב תמיד בשחר ובבין הערבים. ומתגלה בזה, שזהו מעיקר שורש הקרבנות הקרבנות, שכולם שייכים לקרבן עולה, שהיא מעמידה את מציאות ההקרבה על גבי המזבח, ולכך היא קרבן ראשון ואחרון בכל יום (זולת ערב פסח), ולפיכך שייכת להקרבה אף בשבת.

ובעומק הדבר אף בקרבנות כל יום ויום בימי החול יסודם בקרבן העולה, הנקרב בשחר ובבין הערבים, אך הגילוי השלם יותר הוא בשבת, במה שמוקרבים אף שההיתר היחיד הוא לקרבנות השייכים לאותו יום בלבד.

והנה, אין בשורש מציאות ימי החול שיהיה בהם דווקא חול, אלא שכך אירע שאין בהם יום טוב. והראיה, שאכן כשאירע יו"ט בחול הוא מקדש את החול. וכן בקדושת חולו של מועד מוכרח הדבר שיהא גם בחול. ומאידך שבת היא בקדושתה לעולם קיימת. ואמרו (פסחים ק"ז:): ששבת קדושתה 'קביעא וקיימא', שקדושתה אינה תלויה בקידוש החודש אלא בקדושת הזמן.

שעולה כליל לה', ואינה נאכלת כלל על ידי אדם, לבד מהעור שניתן לכהנים. ובשונה משאר הקרבנות שנחלקים לקדשים קלים שהם נאכלים למזבח כהנים ובעלים, ולקדשי קדשים הנאכלים למזבח ולכהנים.

ותוכן הדבר, שהבשר כולו מתעלה ומתרום למדרגת אדם, ולפיכך מוקרב כולו. ואילו העור של בהמה טהורה עומד למלאכת שמים, שהרי דורשת הגמ' (שבת כ"ח:): על עשיית תפילין "מן המותר בפך" כל עשיות שאתה עושה לא יהיו אלא מן המותר בפך, והיינו מעור בהמה טהורה. ואופן הקיום של מצות תפילין היא בהנחתם בראש וביד, והיינו שמעלה בקיום המצוה את עור הבהמה לבחינת ראש. ומצינו בגמ' (ברכות 1.) שהתפילין נקראים על שם הראש, שכתוב (דברים כ"ח י'): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" אלו תפילין שבראש. והרי שבעומק, אף העור של קרבן עולה, שאומנם אינו מוקרב בפועל למזבח, עיקר עניינו ושורש מציאותו הוא במה שעומד לעלות למדרגת ראש. וזהו צד הקדושה של הבהמה.

יז. אופן הרוממות על ידי אכילת צדיק המכוונת לנפשו האלוקית

ומתוך כך יש להבין בעומק יותר בצד הראשון של רוממות הבהמה, והיינו באופן של אכילת תלמיד חכם את בשרה. דשורש ההבדל בין אכילת צדיק לאכילת רשע מבואר בפסוק (משלי י"ג כ"ה): "צדיק אוכל לשובע נפשו, ובטן רשעים תחסר". ומהות החילוק, שאכילת הרשע מיוחסת לבטנו, והיינו החלק התחתון שבגופו, בחינת רגליים, וכמדרגת הבהמה לכל המבואר. ולעומת כן הצדיק, אכילתו מיוחסת לנפשו, שאוכל לצורך מעלתו העליונה. וכפי שמצינו ברבותינו שמתבטאים שלא היו מרוכזים בלימודם מחמת שלא אכלו בשר שור, הרי ששייכו את האכילה לבחינת

שהשביעה הינה מקיום מצות השמחה, ואינה אכילה בעלמא לעינוג הגוף.

יט. קדושת השבת פוטרת הנחת תפילין במה שמגלית ומתרוממת קדושת הבהמה

ונבאר יותר, מצות הנחת תפילין הינה בששת ימי החול, ואילו בשבת אין מניחים תפילין. וטעם הדבר מבואר בגמ' (עירובין צ"ו.) שמכיון שבשבת יש את האות שבמציאות השבת, ככתוב (שמות ל"א ג') "אות היא ביני וביניכם", לפיכך לא זקוקים לאות שבתפילין. ולהמבואר מחזור הדבר, ששורש הנחת תפילין היא לרומם את עור הבהמה הטהורה, להעמידה בבחינת אדם. אך בשבת, שמבואר במדרש (בראשית רבה פרשה י"א) שאינו דומה קרון אור פניו של אדם בחול לקרון אור פניו של אדם בשבת. ולפיכך מכיון שעור האדם משתנה במהותו בשבת, שהוא מרומם על אורו שבחול, וניכר הדבר בעורו שלו ממש. והרי שנתרומם חלק הגוף התחתון של האדם לעמוד באותה קדושה של צירוף 'אדם' ו'בהמה', לעמוד על בחינת 'ראש'. לפיכך אין זקוקים לרוממות שעל ידי התפילין.

ונחדד את המבואר בריש הדברים לכל הנ"ל. מציאות האדם הוא 'בר דעת', וזוהי מדרגתו בבחינת 'ראש'. וזהו צד הקדושה והרוממות שבאדם, וזוהי מציאותו השורשית של משה רבינו. ומאידך גיסא, בהמה מהותה הסתלקות הדעת, בבחינת רגליים. וזהו בצד הטומאה מדרגת בלעם בן בעור - 'בעירא'. ועומק הדבר שבלעם השתמש בצירוף אדם ובהמה בהיפוך צד הקדושה, שירד הוא למדרגת בהמתו. שחילוף קרבן שלמים שהאדם יורד ומשתמש בבהמה להעלותה באכילתו לבחינת אדם. בלעם היה רובע את בהמתו, שהעמיד את כל מציאותו במדרגת בהמה.

ויסוד ההבדל בין קדושת שבת לקדושת יו"ט, שקדושת שבת, היא שורש קדושת הזמנים כולם. במה שיש במציאות ה'זמן' שתהא קבועה בו קדושה. ועומק הדבר שב'זמן', בו יש צירוף של מדרגת אדם ומדרגת בהמה, ומצירוף זה נקבעת הקדושה בשבת, קדושה הקבועה בזמן. ולפיכך בשבת יש מצות עונג שבת, וקיום המצוה בעיקר היא על ידי אכילת בשר בהמה ושתיית יין, וכאשר אדם אוכל בהמה מצד קדושת הזמן, אזי הוא מרומם את מדרגת הבהמה למדרגת אדם על ידי צירופם בקדושת הזמן.

ואילו קדושת יו"ט, נחלקה עצם הקדושה, שביו"ט הותרה כל מלאכת אוכל נפש. ובעומק נראה שמכיון שהאכילה הינה מצד הנפש הבהמית של האדם, שהנפש האלוקית שבאדם אינה זקוקה למאכל. והרי שלעומת מה שבשבת מרוממים את חלק הבהמה לבחינת ה'ראש' של האדם, ולפיכך אסורות אף המלאכות השייכות להכנת אוכל לנפש הבהמית. ואילו קדושת יו"ט היא ביום חול, ולפיכך הותר לבשל את בשר הבהמה, שעוסק ביו"ט בתיקון הנפש הבהמית במקומה היא, ולא במה שהיא מצטרפת לחלק האדם שבו.

ולפיכך קרבן עולה הוא משתייך לעניין השבת, ומקריבים בשבת מלבד קורבנות השבת רק את קרבן העולה. אבל ביו"ט שעניינו הוא תיקון הנפש הבהמית במקומה, לפיכך מקריבים אף קרבן שלמים הנאכל לבעלים. שלמי חגיגה לשמחת יו"ט, שהגדרת קרבן שלמים שהאדם באכילתו ע"י הנפש הבהמית, מתקן את הנפש הבהמית במקומה, ובכך מקיים שמחת יו"ט.

ואף בקיום הדין שקרבן פסח נאכל על השובע, שלא היו אוכלים אכילה בעלמא, אלא היו מקריבים שלמי חגיגה לשמחת החג, ועל אותו שובע היו אוכלים את קרבן פסח. והרי

שתיתי", שבאותם ימים היה גופו מופקע מן האכילה, היא האכילה השייכת לנפש הבהמית, ובבחינת רגליים. ופירש מן האשה, שאף היא משוייכת לצד הבהמה. וכך העמיד עצמו במדרגת 'ראש'. ומתוך רוממות זו חידש בעולם מציאות של מאכל אלוקי, הוא המן, שהיה כולו בבחינת ראש. וממשה הושפע השפע לכלל כלל ישראל, היותם אוכלים מציאות של אכילה מחודשת, השייכת כולה למדרגה העליונה בבחינת ראש, במה שהאכילה מושרשת בזיו העליון שקרן מפניו של משה (וכמו"ש הרמב"ן שם). ובאו הדברים עד שכל בני אותו דור נקראו 'דור דעה', במה שנקבעו במעלת הדעת, היא בחינת 'ראש'.

כא. רצון ישראל לאכול בשר במדבר

ולפי"ז נראה להבין עוד, שהרי ביקשו לאכול שליו במדבר, ואף שהיו להם בעלי חיים שהוציאו ממצרים, ואף היה בידם לקנות מן העמים שעברו דרכם. אך ישראל ביקשו בשר מן השמים מעין המן. ותוכן הדבר שהעוף בריאתו מן הרקק, הקרוב יותר לשמיים, ולעומת הבהמה שנבראה מהארץ, ומשום כן בהמה צריך לשחוט בה ב' סימנים בכדי להתירה באכילה להוציאה מכלל הארץ שבה. ולעומת העוף הניתר בחיתוך סימן אחד, שהוא משורשו שייך יותר לשמיים, והוא רוחני יותר. ולפיכך ישראל מיאנו באכילת הבהמות, שאותם הם הקריבו ורוממו למדרגת אדם. וביקשו וחפצו לאכול שליו, שהוא שייך יותר לבחינת ראש, שהיא מדרגתם במדבר בהיותם דור דעה.

כב. קדושת הבהמה באכילת קרבן מכוונת למקום החוטם שבבחינת ראש

ונחיד יותר בקדושת ורוממות הבהמה שע"י הקרבן ואכילת האדם בצד הקדושה שבו. שהנה קרבן כאשר חל בו קדושת

ולעומתו משה, שהעמיד צד הקדושה בחיבור האדם והבהמה, פירשמן האשה לקבל תורה. שכנ"ל (אות יא) האשה היא המיצוע שבין האדם לבהמה מצד מה שדעתה קלה, ומשה העמיד בעצמו מציאות הדעת כתיקנה, ועשה עצמו קרבן, ש'עלה' אל האלוקים לקבל תורה, הוזקק לפרוש מן האשה השייכת יותר לצד הבהמה. ואף מה שבקרבן עולה העור מתעלה במה שמהותו להיות עומד לקדושת תפילין. אך משה, במה שקיבל את התורה נאמר ש'קרן אור פניו' (שמות ל"ד כ"ט), והרי שהתקיים במשה הקדושה והרוממות השלימה, וכמציאות השבת שהאות שבה משלים לקדושת האור של התפילין. ובזה יש נתינת טעם למה שכו"ע מודים שבשבת ניתנה תורה (שבת פ"ו:), שבשבת יש את הצירוף שבקדושת הזמן, בשלימות של אדם ובהמה, וכנ"ל (אות יח).

כ. הארת התפילין בבחינת ראש, היא מדרגתו של משה

ויש להוסיף עוד, שהתפילין הם בבחינת 'ראש', במה שהם כנגד המת. ומשה רבינו שהוא שורש מציאות הדעת שבמוחין דקדושה. מציאותו עצמה היא במקומה של הארת התפילין, המשפיעה מן מוחין דגדלות על האדם. וז"ש שהראה הקב"ה למשה קשר של תפילין, והיינו שהראה לו את מדרגתו, והבן. ונראה עוד להבין כדבר הזה, שידועים דברי הגר"א שעלייתו היתה במחשבה, אך גופו עמד בארץ, וכנביא בעת הנבואה. והרי שלא קיים בגופו באותם ארבעים יום מצות תפילין. שגופו לכאורה מחויב בה. ולהמבואר מחזור הדבר, שאף שלא קיים, המשיך על עצמו מאותה הארה הנמשכת מן התפילין, היא בחינת ה'ראש' שבאדם. וזוהי קרינת פניו, וכמבואר השתא.

ולפיכך מתבאר היטב, מה שמדגישה התורה (דברים ט' ט') "לחם לא אכלתי ומים לא

התלמידי חכמים, בבחינת קדושת הראש על ידי הפה. והן על ידי הקרבת קרבן, בבחינת קדושת הראש באופן של חוטם, 'ריח ניחוח לה'.

כג. בזמן התיקון שלעתיד לבוא יהא הצירוף הגמור בין אדם לבהמה, וזהו יום שכולו שבת

ומצינו בשור שהקריב אדם הראשון, שקרן היתה יוצאת לו ממצחו. והיינו מלשון 'קרן אור'. ועומק הדבר שהיא קדושה המרוממת ביותר, בשלימות ההארה, שהגיעה הבהמה למדרגת הראש ממש, ומקום קדושתה היתה למעלה מן החוטם, שקרנו פניה כולם. ומדרגה זו נקראת 'יום שכולו שבת'. ובמדרגה זו היא הצירוף השלם בין האדם לבהמה. וזהו התיקון השלם שיהא לעתיד לבוא, שתושלם צורת אדם בשלמותה.

וזהו התיקון השלם, לעומת הקלקול והסתור הפנים שבבריאת העולם, שנאמר "תהו ובהו", שמציאות בריאת הבהמה יצרה את ההסתור והבלבול, בחינת רגליים. אך בזמן תיקון העולם עתיד הקב"ה להעמיד את מציאות העולם בשלימותו, ויעמוד על מציאות המים. הם השלימות בסדר העולם. ויתחוויר מה שכתוב (ישעיה י"א ט') "ומלאה הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים", וזהו תכלית שלימות האדם והבהמה יחדיו. והאדם והבהמה יתגלה בהם דעה שלמה.

(כ-ה בהמה בלכביפדיה מחשבה)

מספר שיעור בקול הלשון 31617783

ה'עולה', הוא מתעלה למדרגת ה'ראש', ואזי נאמר (שמות כ"ט י"ח, ועוד) "ריח ניחוח אשה לה'" והיינו 'שאמרתי ונעשה רצוני'. ועל ידי כך מתרומם מה שנפגם בעת העבירה שירדו ישראל למדרגת בהמה, היא מדרגת בהמה. שהעמיד בלעם בחטאו, שהוא ידע והכיר זעמו של הקב"ה, וכנ"ל (אות ט).

ועומק נקודת התיקון, שאופן העלאה לקדושה של בהמה הוא באופן של אכילה, הרי שהעלאת הבהמה לבחינת ראש היא על ידי אכילה בפה. אך הקדושה שעל ידי הקרבת הקרבן, הינה על ידי "ריח ניחוח" - החוטם, שלמעלה מן הפה. והיא קדושה מרוממת יותר, שאופן העלאתה לבחינת ראש היא על ידי החוטם. וכידוע מדברי רבותינו ש'ריח' ו'רוח' שורש אחד להם, ולפיכך זוהי קדושה היותר רוחנית, מצד שייכותה הגדולה יותר לנפש האלוקית. והיא שייכת יותר למציאות העוף, שהוא רוחני יותר, והוא שייך לרוח, וככתוב (בראשית א' כ') "ועוף יעופף על הארץ". ומדרגה זו היא שייכת לשורש מציאות התורה, שהיא בבחינת (משלי כ"ג ה') "התעיף עיניך בו ואיננו".

ולפי"ז יתבאר שלימות צירוף האדם והבהמה, שיש מדרגה באדם שהוא בבחינת 'רוח ממללא' וכפי שמתרגם האונקלוס הפסוק (בראשית ב' ז') "ויהי האדם לנפש חיה", והיינו הרוח שבפה, ובאופן קדושה זו רוממות הבהמה היא ע"י האכילה. אבל ישנו הצירוף היותר שורשי, בבחינת (שם) "ויפח באפיו נשמת חיים", והיא צירוף הבהמה באופן של קרבן, שהוא "ריח ניחוח".

ובלעם בא להעמיד צד הטומאה הן שע"י הפה, והן שע"י החוטם. שעיקר כוחו היה בפיו, ומצד החוטם שהיה יודע לכיין זמן חרון אף של הקב"ה. והוא קלקול בצד היותר רוחני. והיא צד הטומאה במדרגת הבהמה בהיפך ב' החלקים שלעיל. ולעומת ב' חלקים אלו ישנם ב' חלקי הקדושה בבהמה, הן באכילת

סוגיות במחשבה

בהמה

מצד הנפש הבהמית, כביכול נעשית מינו, והבן מאוד. וכמ"ש בשפתי כהן (שמות, כד, טו) וז"ל, כל שוכב עם בהמה מות יומת, שהלך אחר התאות הגופניות שהיא נפש הבהמית, ולא הלך אחר נפש המשכלת שהיא הנשמה, עכ"ל. וקלקול זה נגלה בפרט אצל בלעם, שרבע את אתונו.

וכתב בעץ חיים (שער מט, פ"ג) וז"ל, ודע כי עץ הדעת טוב ורע, בכללותו הוא המוח עם הקליפת אגוז כולם, אך עיקרו אינו אלא קליפת נוגה לבדה כי היא טוב ורע וכו'. והטוב של זה הנגה, וכו', משם נפש הבהמית שבאדם ושכבהמות טהורות, עכ"ל. וכתב שם (פרק ה) וז"ל, מקליפת נוגה והוא כלול מיצ"ט ומיצה"ר, מלאך ושד, ונקרא נפש בהמית טוב ורע, עכ"ל. אולם כתב שם (שער נ, פ"ב) וז"ל, נפש הבהמית - ובאותה נפש הבהמית "מתלבש" קליפת נגה, בסוד יצ"ט ויצה"ר, עכ"ל. ועיין מבוא שערים (ש"ו, ח"ב, פ"ט). וכתב עוד שם (בע"ח) וז"ל, הד' יסודות, שהם נפש "הבהמית עצמה" וכו'. נמצא, כי הכלי של הכבד הוא גוף חומרי, ובתוכו נפש הבהמית טו"ר, ובתוכו יצ"ט ויצה"ר, וכו', נמצא כי עיקר מציאות האדם הוא מבחינת נפש הבהמית והמדברת וכו', ונפש הבהמית אשר שם מתחבר עם נפש בהמית שבאדם שהוא מעולה יותר ממנו וכו', כי נפש בהמית של אדם נקרא עדיין גוף, ולא נפש, עכ"ל, עיי"ש.

אולם בתנאי (פ"ט) כתב וז"ל, מקום משכן נפש הבהמית שמקליפת נוגה בכל איש ישראל, הוא "בלב" בחלל השמאלי שהוא מלא דם, עכ"ל, עיי"ש. ועיין שער המצות (וילך, ד"ה גם יזהר). והיינו שנפש בהמית של האדם הנמצאת באדם היא בלב, ומתפשטת לכבד, אולם נפש הבהמית של בהמה הנמצאת באדם, היא בכבד.

כתיב (בראשית, א, כג) ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, ויהי כן.

ואמרו (סדר רבה דבראשית) בשישי ברא בהמות בהררי אלף ושאר כל מיני בהמה.

ואמרו (זוהר חדש, ח"ב, קעה, ע"א) היינו דכתיב (תהלים, לז, ז) אדם ובהמה תושיע ה', חד בכללא דאחורא, משתכחא בהמה בכללא דאדם, אדם כי יקריב מכס קרבן לה' מן הבהמה (ויקרא, א, ב), משום דאתכלל בכללא דאדם. ואמרו (שם, יב, ע"א) נפש חיה, נפשא דאדם - קדמאה עלאה. וזהו סדר אכילת בהמה ע"י אדם. עיין ספר הליקוט (בראשית, א, ד"ה וז"ש בגמרא סוף אדם למות). וטעמי המצות (עקב). אולם פעמים שהאדם נכלל בכלל בהמה, והיינו שנופל למדרגת בהמה, כמ"ש (תיקונים, פג, ע"א) בהמה, אלו עמי הארץ דעובדיהון כבערין, עלייהו איתמר תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש. והיינו שדבקים בנפש הבהמית. ופעמים מתגלגלים בנ"א בבהמה, עיין ספר הליקוט (שם). ושער הגלגולים (הקדמה כב).

ובביאור נפש הבהמית, כתב הר' יונה (משלי, א, כב) וז"ל, כח המתאווה - ומדות הנפש הנזכרות בדרכי המדברים על הטבע. יולדו מן הכח הזה, וישתתף בו האדם עם שאר בע"ח אשר ימצא בהם חפץ להמציא צרכי הכח המגדל, גם להזיק ולנצח, ויש אשר יקראו לכח הנפש הזאת נפש בהמית, עכ"ל. ובהרחבה יותר, כל חיבור לחומריות הוא מכח הנפש הבהמית, כמ"ש בשבילי אמונה (נתיב השלישי, השביל הראשון) וז"ל, והחומר, שהוא הנפש הבהמית, שבו יחפוץ בדברים חומריים, והוא הנקרא היצר הרע, הוא מעולם השפל, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער מט, פ"ג; שער נ, פ"ז).

ושלמות קלקול האדם ע"י נפשו הבהמית, מושכו לבוא על בהמה בפועל, כי

מדור
רל"א
שערים

צירוף
ב-ה / ב-ו / ה-ו

מדור רל"א שיערים

ב-ה

נודע שבימים ב-ה, יש בהם תוקף של דין. ולכך ב"ד יושבים בימים אלו. והוא מושרש במדת הגבורה, גבורה ב-ה-גור. (ובדקות רמזו בה ר"ת של ג' חלקי דין, בינה - ב, גבורה - ג, הוד - ה). וביסודות שורש הדין מיסוד האש. שכאשר האש בתוקפה מתגלה להב, ל-הב, וצורת הארתה באופן של בהל, בה - ל. ומדת הדין בקו שמאל, מקום הנקבה, נקבה, נק-בה. ונודע זכר, בחינת נתינה, נקבה בחינת קבלה, קל - בה. והמבקש לקבל אומר הב-תן. בחינת זהב, זה-הב.

ונודע ששורש פגם חוה, בפגם הלבנה שאמרה א"א לשני מלכים לשמש בכתר אחד. לבנה, לן-בה. ואחר "דורות נעשה תוקף של דין, מבול. וההצלה מן הדין לנח וב"ב נעשה ע"י התבה, ת-בה. ומעין כך אצל משה (נח שורש למשה כנודע, מן המים משיתו, מן מימי המבול) והשורש לכך תחלה תהו, חורבן, מימי המבול, ואח"כ בהו, בה-ו, תיקון, ולצורך ההצלה עלתה התיבה של נח לגובה, גו-בה.

ושורש הקלקול חטא הלשון, מוציא דיבה, די-בה. ומעין כך במרגלים שהוציאו דבת א"י. ועל כך אמרו חז"ל, אתם בכיתם בכי של חנם וכ"ו. בכה, כ-בה.

וחוזר עמלק ומעורר כח של דין זה, ולכך עלה משה ראש הגבעה, גע-בה. וזהו בגדי למתק את החובה, חו-בה. וכן המן מזרעו של עמלק, נתקן ע"י חרבונה, חרו-בה.

וכאשר מתמתק הדין מתהפך לאהב אבה, א-בה, גילוי אהבה, גילוי אלופו של עולם בדין.

וגילוי זה היה במשכן שנתנן בנדבה, דן-בה, ונתקן הדין, ע"י אהליאב, אליא-בה. ושם מבין הכרובים נתגלה נבואה, און-בה. ובעיקר למשה הנקרא טוביה, טוי-בה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבה, אהב, בהלה, אביוהו, אהליהב, אהלימה, איבה, ארבה, ארבעה, בינה, בהרת, בהמה, ברכה, בה, בהיר, הבל, בהו, בהן, בהק, בנה, בוש, זהב, בלהה, בלהות, להב, לבנה, מרכבה, נדבה, בנייה, ערבה, תבה, בתולה, בתייה, גבה, גבורה, גבעה, דבה, דבורה, דבלה, אבדה, הב, הבא, היטב, נבלה, הסב, שביה, בכה, הבטה, טוביה, נקבה, מצבה, נבואה, מריבה, רהב, חובה, חרבונה, יבשה, כתובה, טובה, סיבה, קיבה, תנובה.

ונאמרו חז"ל בנדה, בינה יתירה ניתנה באשה. בינה, ין-בה. וכאשר בראה הקב"ה א"ל, היי צנועה, ושורש הצניעות מדת הבושה, בה-שו. ומתחלה נקראת בתולה, בה-תול. והכח המצרפם של הזכר והנקבה נקרא כתובה (כתב-וה. וכן) בה-כתו. ולכך אמרו לית כתובה דלית בה תיגרא, כי שורש הדין יוצר תיגרא, מריבה, מרי-בה. אולם אסור לקדש אשה קודם שיראנה שמא ימצא בה דבר מגונה ותתנגנה עליו. ולכך נצרך תחלה הבטה, הט-בה. וחשש זה נגלה בדקות בכל נישואין, ולכך יש תיגרא בפועל כנ"ל. וכאשר ח"ו מריבה זו יוצאת לפועל ממש נעשה איבה, אי-בה, בחינת איבה אשית בינך ובין זרעה.

וכח דין זה כאשר יוצא לפועל יוצר בהלה. בה-לה. אולם אצל נוק' דתיקון, רחל, שהיא עיקרו של בית, נתהפך בהלה לבלהה שפחתה. אולם אצל חוה נתגלה איבה כנ"ל, ולכך יצא הבל הב-ל, ונהרג ע"י קין, דין דקלקול. וכאשר כח דין יוצא לפועל בקלקול גמור שנהפך מענג (אהבה כדלהלן) לנגע, נעשה בהרת, בה - רת, שהוא ממראה נגעים. היפך בהיר, בה - יר, זהב, כנ"ל, וכן בהק, בה -ק, הארה.

והוא מדרגת הרשעים שאין בהם תורה ומצות, בבחינת ערבה, רע-בה. וזו ירידת אדם למדרגת בהמה, בה-מ"ה, מ"ה גימ' אדם, שנפל מדרגת אדם למדרגת בהמה, נמשל כבהמות נדמו. שנאבד מדרגת אדם. אבדה אד-בה. וראשית הקלקול התחיל באשה שנפתתה לעצת נחש, מפני שנקראת אבדה, משל לאדם שאבדה לו אבידה,

ב-מ

והנה נודע שיש ג' בחינות ידים, יד ימין יד הגדולה, יד שמאל היד החזקה, ויד אמצעית (שאף הגוף נחשב בערך מסוים יד) יד הרמה. וג' פ' יד עולה מ"ב. כי מהות של מ"ב לעלות תחתון לעליון, שזהו ע"י כח הידים, ובקלקול זהו בחינת בלעם, בלעם-על, על דייקא. ולכן ביקש מבלק שיבנה לו מ"ב מזבחות, מ"ב דייקא, מזבח, בם זח. וכנגדו מזבח שהיה במתן תורה שהקריבו עליו עולות, על דייקא. ומה שמקריבים עליו נקרא 'במה' קודם המשכן והמקדש שהותרו הבמות, במה, מב-ה. ועיקר ההקרבה לעשות ריח ניחוח לה'. בחינת בשם, בושם. בם-ש.

ובקלקול אמרו כל הנושא אשה עולה לגדולה, ונשא עשוי את בשמת, בשם דקלקול שהיו מקטרים לע"ז. ובקלקול נפלו ממדרגת מתן תורה, ממדרגת אדם למדרגת בהמה, כדכתיב נמשלו כבהמות נדמו, היפך עלית בהמה לאדם, בהמה, במ - הה. ולאחר מכן היה משכן לתקן זאת, ובעיקר מקדש שבחלקו של בנימין, בם - נימין, ושם הקרבת בהמה לעילא. ובעומק כל כח העליה לא"י מכח שם מ"ב - ותחלתו קריעת ים סוף ע"י נחשון בן עמינדב, מב-עינד. ומכאן ואילך מ' שנה היו במדבר מדבר, בם-דר, כנ"ל, מקום מעבר לא"י מעבר, בם-ער. ושלמות העבודה בא"י, מקום הגבוה ביותר, בבגדי כהונה, מגבעת, בם-געת, שהוא גבוה מכל, שע"ש כן נקרא מגבעת.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבימלך, בהמה, במה, מזבח, מחברת, מכתב, מרכבה, בשם, בשמת, מבול, מבין, מגבעת, מושב, מדבר, משבצת, משכב, בנימין, מערב, מירב, עמינדב, מבשר, מרבץ, מבוא, מהביל, מבחר, מבכה, מובס, מושב, מחצב, מחשבה, מטבח, מכאוב, מכבד, מכבר, מעבר, מצב, מרבדים, אבשלום, בלעם, בם, בתולים, ירבעם.

כתיב ודברתם בם, בם ולא בדברים בטלים, כמו שדרשו חז"ל, ושורשם ל"ב נתיבות חכמה, וי' מאמרות שבהם נברא העולם. ויחדיו עולים מ"ב. כי יש את התורה שבכתב ויש את כח האמירה דיבור, עשרה מאמרות, עשרת הדברות. ומצות דיבור בדברי תורה, צירוף התורה שבכתב, ל"ב, כנ"ל, עם כח הדיבור, י' כנ"ל, וזהו ודברת בם. ושורשו כביכול אצלו ית"ש, שאסתכל באורייתא וקרא בה ואמר י' מאמרות, ועי"ז ברא עלמא. וזהו כללות התורה. וע"ש כן נקרא האדם מדבר, בם-דר, ובפרטות כל התורה כולה שמותיו ית' שמו, ואחד מן השמות הוא שם מ"ב, כמו שאמרו בקדושין (עא.). ובפרטות יש ג' שמות מ"ב. א. הויה פשוט ומלא באלפין, ומלוי המלוי, עולה מ"ב אותיות. ב. שם אהיה - יהו', עולים בגימט' מ"ב. ג. אנא בכח גדולת ימינך וגו' כנודע יש בו מ"ב תיבות, וצורת חלוקתם ז' פסוקים שיש בהם ו' תיבות, עולה מ"ב. ושורש כל אחד מן ו' אלו, הרי מ"ט, והוא שורש ספירת העומר מ"ט ימים, ויום חמשים שבו נתנה תורה כנודע. ושלמות מדרגת ודברת בם, נתגלה במתן תורה, י' דברות, עיין רע"מ (בהר קח, ע"ב).

והנה משה קבל תורה מסיני, ותחלה היה משה בדור המבול, כמ"ש מן המים משיתהו, מימי המבול. כנודע. ובדור המבול במקום להנתן תורה נעשה מבול, מב-ול. ומהות המבול בתורה עצמה, שנעשה עירוב האותיות ובלבולם, בחינת בכל מלשון בלבול.

והנה זה לעומת זה עשה האלקים, טוב לעומת רע, רע לעומת טוב, ולעומת משה עומד בלעם כמש"כ חז"ל לא קם בישראל וגו', אבל באוה"ע קם, ומנו בלעם, אותיות בם-על. ובשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, נתקבצו כל האומות אצל בלעם ואמרו לו 'שמא מבול מביא לעולם' כמש"כ חז"ל בזבחים (קטז.). ודייקא נתקבצו לבלעם, בם-על, כנ"ל ודוקא אמרו, שמא מבול מביא לעולם, מבול בם-לו, כנ"ל.

ה-מ

להחטיא בבחינת זממה, זם-מה. ואמרו חז"ל, בא נחש על חוה והטיל בה זוהמה זוה - מה, בחינת זימה, זי-מה.

ואזי במקום להיכנס לשב"ק ליום שכולו ארוך, יום מנוחה. נוח-מה. ירד לימי המעשה,

מקום הצמצום, מקום המדה, היפך יום שכולו ארוך, בחינת הנהגת מדה כנגד מדה. ד-מה.

ומכח כך דבק בגבול שיש לו סוף, שהוא בחינת מות. סוף כל אדם למיתה. ועל מנת לסלק

את כח המות נצטווה במזוזה, זוז-מה. כמ"ש חז"ל מזוזות, זז-מות. ומקום התיקון פורתא

של המתים במערת המכפלה. מערה, מה-ער. היפך ערמה. מכפלה, כפל-מה. שה'מה'

התחתון נקשר בעליון, בחינת 'מה', לשון ביטול "ונחנו מה". ושם נתקן המיתה ונהפך

למיטה, מקום שינה, ואינו מיתה, מות, בחינת יעקב שמטתו שלמה. מיטה, יט-מה. ועיקר

שלמות התיקון אצל משה, ש-מה, שנאמר בו "ונחנו מה". והושלם אצל שלמה, של-מה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: מקוה, אדמה, מה, תרדמה, למה, אימה, אהליבמה,

אילמה, אלמנה, אמה, אמציהו, אמרה, בהמה, במה, מילה, המון, זמה, חומה, חכמה, חמה,

חמשה, מאה, מדה, מזוזה, מחלה, מחנה, מכוה, מכסה, מכפלה, מלכה, מטה, מסלה,

מלאכה, מענה, מערה, מנחה, מעשה, מצולה, מצודה, מראה, מרמה, משה, משנה, משתה,

ערמה, צלמנה, שלמה, קמה, רתמה, שמונה, תהום, דומה, דומיה, דמעה, זמרה, אחלמה,

מטה, מצוה, חמאה, מדינה, מחה, מורה, מכה, מרה, משפחה, רקמה, רמיה, זממה,

חמיה, חמדה, טמאה, מנה, ירמיהו, כמה, כלימה, מנשה, מנורה, אברהם, אלהים, מדוה,

מהיטבאל, מהלל, מהר, מחה, מיכה, מלוה, מנוחה, מקרה, מריבה, נעמה, עמיהוד, האם,

הם, הקים.

ה-ם. שורש כל מעשה בראשית נברא תחלה בשם אלהים, כמ"ש בראשית ברא

"אלהים". אלי-הם. ושורשו בשם הוי"ה במילוי אלפי"ן העולה מ"ה כנודע. כמ"ש ביום עשות

הוי"ה אלהים. ואמרו חז"ל אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם,

אלא באברהם. אבר-הם. ועיקר כל הבריאה, האדם, וצורת כל הבריאה צורת אדם. ועליו

כתיב אשר יצר את האדם בחכמה, ועל כלל הבריאה כתיב, כולם בחכמה עשית. חכמה,

כח-מה.

ושורש יצירת אדם מן האדמה, וייצר את האדם עפר מן האדמה, אד-מה.

וישראל קרואים אדם ואוה"ע קרואים האדם, אד-מה, שאין בהם צורת אדם אלא אד שלו,

וכנודע מ"ה גימט' אדם. ושורש יצירת חוה מן האדם ע"י תרדמה, כמ"ש ויפל ה' אלקים על

האדם תרדמה וגו'. תרד-מה. כי שורש יצירתה ע"י ירידה משם מ"ה. וכאשר מתחברת אליו

מצד הקלקול אינה בגדר אשתו אלא שפחתו, אמה, א-מה. וח"ו כאשר מת הבעל נקראת

אלמנה, אלן-מה. והיא נקראת חומה כמ"ש ביבמות. חו-מה.

וכאשר חטאו נהפך מחומה לחמה, ח-מה. ונפלו ממדרגת אדם למדרגת בהמה,

נמשלו כבהמות נדמו. בהמה, בה-מה. וחלק מן הקלקול ערלה, כמ"ש בסנהדרין, אדה"ר

מושך בערלתו היה. ואזי נצטווה על מצות מילה, לי-מה. חזרת תיקון המ"ה. שהיא

נעשית ליום השמיני. שמונה, שון-מה. וממכה עצמה מתקן רטיה שזה היה תחלה מכה,

כ-מה, ערלה, נהפך לרטיה, מילה. ושורש החטא נעשה ע"י הנחש, שהיה ערום,

ערמה, רע-מה. וע"י חטאו הפיל קומת אדם כמ"ש בפ"ב דחגיגה, ותשת עלי כפך,

עמד ומיעטו הקב"ה, על מאה אמה. מאה, א-מה. והחטא ע"י אכילה מעץ הדעת שהיה נחמד להשכיל, חמדה, חד-מה. וכוונת הנחש

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה
בהמה

מילון ערכים בקבלה
בהמה

בלבביפדיה קבלה

בהמה

אור א"ס

כתיב (ירמיה, כז, ה) אנכי עשיתי את הארץ את האדם ואת הבהמה.

צמצום

חלל פנוי שורש לע"ז. אמרו בזוה"ק, ארור שוכב עם כל בהמה, מאן היא בהמה, דא הכופרת באלקי ישראל. וכתיב (דברים, ד, טז) פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל וגו', תבנית כל בהמה אשר בארץ. וכתיב (ישעיה, מו, א) היו עצביהם לחיה ולבהמה.

מום בבהמה, שורשו בחלל הפנוי. מום - חסרון.

שורש איסור, בית האסורים, כנודע. ואמרו (ביצה, כה, ע"א) דאמר רב הונא, בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, עד שיודע לך במה נשחטה, נשחטה, בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה.

קו

תקוה שורש לישועה. וכתיב (תהלים, לו, ז) אדם ובהמה תושיע ה'. וכמ"ש (יאל, א, כ) גם בהמות שדה תערוג אליך.

כל חיבור של עולם עליון עם התחתון ע"י קו, חוט. ובערכין אדם ובהמה, החיבור שלהם ע"י חוט, ודו"ק היטב. וז"ש (שבת, נא, ע"ב) ארבע בהמות יוצאות באפסר. ואמרו (קידושין, כז, ע"ב) מסר לו עשר בהמות באפסר אחד וא"ל קני, מי לא קני.

עיגולים

כתיב (יחזקאל, ח, י) ואבוא ואראה והנה כל תבנית רמש ובהמה שקץ וכל "גלולי" בית ישראל מחקה על הקיר "סביב סביב".

חומה סביב. ולהיפך כתיב (זכריה, ב, ח) פרזות תשב ירושלים מרב אדם ובהמה בתוכה.

טבעת. ואמרו (שבת, נב, ע"א) וטבעת בהמה.

יושר

כתיב (ירמיה, כז, ה) אנכי עשיתי את הארץ את האדם ואת הבהמה אשר על פני הארץ בכחי הגדול ובזרועי הנטויה ונתתיה לאשר ישר בעיני.

ג' קוים שורש לשלש בהמות. עיין נדרים (יט, ע"ב). שקלים (יד, ע"ב). נזיר (מה, ע"א). ועיין ב"ק (מא, ע"א). וכל שורש רוב, הכא, תרי נגד חד, ודו"ק. ואמרו (חולין עז, ע"ב) רוב בהמות יולדות דבר הקדוש בבכורה, ומיעוט בהמות דבר שאינו קדוש בבכורה. ועיין בכורות (יט, ע"ב) הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות מתעברות ויולדות תוך שנתן. עיי"ש (כ, ע"ב).

שערות

עשו ד' מאות איש עמו, וכנגדו תיקון השק העולה ת' כנודע. וכתיב (וינה, ג, ח) ויתכסו שקים האדם ובהמה.

שער בהמה. ואמרו (שבת, סב, ע"ב) יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה בין משל בהמה.

שער - עשר. ואמרו (חולין, פ, ע"א) דאמר ר' יצחק, עשר בהמות מנה הכתוב ותו לא. והוא השורש למעשר בהמה. ואמרו (ר"ה, ב, ע"א) באחד באלול ר"ה למעשר בהמה.

אזן

עיין בכורות (ג, ע"ב). ובתוס' שם (ד"ה דקא מפקע מקדושתיהו) שרב מרי הוה מקנה אזני עובר בהמה לעכו"ם לפוטרו מבכורה. וכן אמרו (מו"ק, יג, ע"א) צרם אזן בכור.

אח"פ, מקביל לדיקנא, כנודע, ובו ב' מזלין, נוצר ונקה. ואמרו (שבת, נג, ע"ב) בהמה דלית לה מזלא. כי יש לה אזן חוטם ופה, אולם אין לה דיקנא.

זוג של בהמה המשמיע קול. עיין שבת (נח, ע"א) ועיין פסחים (ו, ע"א) בהמה אית לה קלא.

חוטם

כתיב (בראשית, ז, כא) ויגע כל בשר הרמש על הארץ בגוף ובבהמה וגו', כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו. **בהמה** נחורה, בחינת נחירים שבחוטם.

הבהמות שמפורש בקרא, כנים - שחין - ברד - בכורות. וסימנם שכ"ב. ואמרו (ברכות, יז, ע"א) וסוף בהמה לשחיטה.

כתיב (שמות, כב, יח) כל "שכב" עם בהמה מות יומת. וכן כתיב (ויקרא, כ, טו) ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות יומת ואת הבהמה תהרגו. וכתיב (דברים, כז, כא) ארור שכב עם כל בהמה ואמר כל העם אמן.

ובהמה מלשון בהו, בוהה על השממון, כמו"ש (ירמיה, נא, סב) להכריתו לבלתי היות בו יושב למאדם ועד בהמה, כי שממות עולם תהיה.

עתיק

בחינת בהמה, מלכות של א"ק, לעומת אריך בחינת אדם. ועתיק למעלה מאריך, בחינת בהמה שלמעלה מאדם, בהמות בהררי אלף, כמו שנתבאר בתורת חב"ד רבות.

שני שלישים תחתונים של נו"ה דעתיק, נעשים דדי בהמה, כנודע. עיין עץ חיים (שער יא, פ"ד; שער י"ג, פ"א, מ"ח; ועוד).

אריך

אריך, א-רך, סוד אריך סוד הרכות. ועיין רבינו גרשום (חולין, צג, ע"א) וז"ל, רישא דכיבשא - כלומר כשרוצין לגרד שער מראש של בהמה, טומנין אותו ברמץ, שיהא השער רך לגרד, עכ"ל.

אורך, אור-ך. ונפל לתתא לעור, אור - עור, כנודע מתורתו של ר"מ. וזהו עור של בהמה שנפל מאור של אדם לעור של בהמה, ודו"ק, ועיין שבת (כח, ע"א).

אבא

תפילין, מוחין דאבא ואמא, כנודע. ועיין רא"ש (הלכות תפילין, סימן לא) וז"ל, ויכרוך על כל פרשה ופרשה שער של בהמה, עכ"ל.

אמא

שדים נכונו. וכתיב (חבקוק, ב, יז) ושד בהמות יחיתן. ועיין בכורות (כ, ע"ב) רוב בהמות אין חולכות אא"כ יולדות.

ועיין תענית (טז, ע"א) ויתכסו שקים האדם והבהמה, מאי הווי עבדי, אסרא הבהמות לחוד ואת הולדות לחוד. ועיין שבת (פו, ע"ב) שכבת זרע במעי דבהמה, עיי"ש. ושם (קז, ע"ב) אמרו, אמר שמואל, הושיט ידו למעי בהמה ודלדל עובר שבמעיה, חייב.

וכתיב (יחזקאל, יד, יט) ושפכתי חמתי עליה בדם להכרית ממנה אדם ובהמה.

עיין שבת (קכח, ע"ב) כיצד מסעדין, אוחזין את הולד שלא יפול לארץ, ונופח לו בחוטמו.

פה

אכילה. וכתיב (תהלים, קמז, ט) נותן לבהמה לחמה. וכתיב (דברים, לב, כב) ושן בהמות אשלח בם. ואמרו (שבת, קח, ע"ב) מניין שאין כותבין תפילין אלא ע"ג עור בהמה טהורה, א"ל דכתיב למען תהיה תורת ה' בפיך, מן המותר בפיך.

כתיב (שמות, יא, ז) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה.

כתיב (ויקרא, ז, כו) וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה.

כתיב (שם, יא, ג) כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסת מעלת גרה או בהמה אתה תאכלו. וכן כתיב (דברים, יד, ד) זאת הבהמה אשר תאכלו שור וגו'. וכתיב (יחזקאל, מד, לא) כל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים.

השמעת קול. וכתיב (יונה, ג, ח) ויתכסו בשקים האדם ובהמה ויקראו אל האלקים בחזקה וגו', והבהמה והצאן אל יטעמו מאומה.

עינים - שבירה

השבירה בשם ב"ן, גימט' בהמה, כנודע. וכתיב (איוב, יח, ג) מדוע נחשבנו כבהמה נטמינו בעיניכם. וכתיב (תהלים, מט, יג) נמשל כבהמות נדמו.

המבול שורשו בשבירה, כנודע. וכתיב (בראשית, ו, ז) ויאמר ה' אמתה את האדם אשר בראתי מעל כל פני האדמה מאדם ועד בהמה. ולהיפך בתיקון, באלו שנכנסו לתיבה שמהם נבנה העולם החדש, כתיב (שם, שם, כ) מכל בשר תביא שנים וגו' ומן הבהמה.

וכתיב מבול (שם, ז, כא) ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה וגו', וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה. וזהו קטלא כולה. ויש קטלא פלגא, מכה. וזהו במצרים, כמו"ש (שמות, ח, יג) ותהי הכנס באדם ובהמה. וכן (שם, ט, י) ויהי שחין אבעבעת פרח באדם ובבהמה. ושם (שם, כב) ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה. וכן מכת בכורות, כמו"ש שם (יא, ה) ומת כל בכור וגו', וכל בכור בהמה. ונמצא שהמכות שהוכו בהם

סוכה. ואמרו (סוכה, ח, ע"ב) סוכת בהמה.

ז"א

כתיב (בראשית, ו, יט-כ) ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחית אתך "זכר ונקבה" יהיו, מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה. ונקבה בכלל זכר. בהמה, בה-מ"ה, אדם - מ"ה, כנודע. וכן כתיב (שם, ז, ב) מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה (כנגד ז"ן) איש ואשתו, ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו. שבעה - פרטות ז"ן. שנים - כללות ז"ן. ועיין שקלים (יח, ע"ב) ששה בהמות.

כתיב (קהלת, ג, יט) ומותר האדם (ז"א) מן הבהמה (נוק') אין. וכתיב (תהלים, מט, יג-כא) ואדם ביקר כל ילין נמשל כבהמות נדמו. ועיין שבת (קנא, ע"ב) אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה.

ובתיקון, אדם "רוכב" על בהמה. כבעל על אשתו. ועיין עץ חיים (שער כב, פ"א, מ"ק) כי הקטן שאין לו דעת, נמשל כבהמה.

נוק'

בהמה, גימט' ב"ן, כנודע, נוק'. ואמרו (עירובין, ק, ע"ב) ומשתנת מים כבהמה, כפרידה. ודו"ק, פרידה דייקא, כמ"ש (פסחים, נד, ע"א).

כתיב (ויקרא, יח, כג) ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה תבל הוא. וכן שם (כ, טז). ואמרו (עירובין, נה, ע"ב) ועל בנותיהם הוא אומר, ארור שוכב עם בהמה. ועיין פסחים (מט, ע"ב). ועל סוטה אמרו, שמאכלה מאכל בהמה, כי עשתה מעשה בהמה. ועיין ר"ה (יא, ע"א) שניסן הוא זמן שבהמה וחיה ועוף מזדווגים זה אצל זה. ועיין מו"ק (יב, ע"א) אין מרביעין ביו"ט.

בית - דירה. ואמרו (עירובין, סב, ע"א) חצירו של עכו"ם, הרי הוא כדיר של בהמה, אלא דכ"ע דירת עכו"ם לא שמה דירה.

כתר

אלף - פלא. בחינת בהמות בהררי אלף (תהלים, ג, י). עיין זוה"ק (בראשית, יח, ע"ב). ועיין ספר הפליאה (ד"ה ויאמר אלקים תדשא הארץ). ועיין ב"ב (עד, ע"ב) ואף בהמות בהררי אלף, זכר ונקבה בראם.

כתר - כרת. וכתיב (ויקרא, ז, כא) ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בהמה טמאה וגו', ואכל מבשר השלמים אשר לה' ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. ושם (שם, כה) כי כל אכל חלב מן הבהמה

אשר יקריב ממנה לה' ונכרתה הנפש האכלת מעמיה.

חכמה

עיין מאירת עינים (ראה) וז"ל, והבהמה אין לא צער ולא מחשבה, עכ"ל. וצ"ב כי יש צער בעלי חיים, ועיין רקאנטי (אמור), וממקומות רבים נראה שיש לה צער ומחשבה. וכתיב (איוב, לה, יא) מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמו. ועיין עירובין (ק, ע"ב) זו פרידה שכורעת ומשתנת מים.

חכמה, ראשית, בכור בהמה. וכמ"ש (שמות, יג, ב) קדש לי כל בכור פטר רחם בכני ישראל באדם ובבהמה לי הוא. והוא היפך מכת בכורות באדם ובבהמה. כמ"ש (שם, שם, טו) ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים, מבכר אדם ועד בכור בהמה, על כן אני זבח לה' כל פטר רחם הזכרים.

ולתתא, חכמה תתאה, חכמת שלמה, כמ"ש (מלכים, א, ה, יב) וידבר שלשת אלפים משל וגו', וידבר על הבהמה.

שמן. וכתיב (חבקוק, א, טז) כי בהמה שמן חלקו. ועיין רש"י (ב"מ, ס, ע"ב) וז"ל, משרבטין - לשון שרביט, כדמפרש לקמיה, שזוקף שער הבהמה כשרביט, שתראה שמנה, עכ"ל.

בינה

יובל. וכתיב (שמות, יט, יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר.

חיה - ח - חכמה. חכמה תחיה את בעליה. בהמה - ב - בינה. בינה, בן - י"ה, בהמה עולה ב"ן.

שם ס"ג. בהמה גסה, גס - סג. לעומת בהמה דקה, במלכות. עיין ערך קטן מלכות.

דעת

משה. ואמרו (שבת, כח, ע"ב) תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה, ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא. והיינו בין חיה - חכמה, לבהמה - בינה, כנ"ל, וזהו דעת. והוא ממדותיו של משה, וזהו תחש, תש-ח, בחינת שמונה פסוקים אחרונים שבתורה שמשה תש בהם כוחו. וקרן אחת היתה לו במצחו. שם מ"ה שיצא מן המצח. ובקלקול בלעם בן בעור. בעור, לשון בהמה, בעיקרא.

ונחש, דעת דקלקול. וכתיב ביה (בראשית, ג, יד) ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית הארץ.

בשר בהמה ועוף, וכל שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר בהמה ועוף.

בהמה תמה היפך מועדת. וכיוון שמלך שבבהמות שור, ומפני כן הוא במרכבה, פני שור לשמאל, לכך נקטו שור המזיק בפרטות.

נצח

נו"ה, תרי רגליו. ורוכב על בהמה, הבהמה נעשית לו לרגלים, ודו"ק היטב. וכתוב (ויקרא, יא, ג) כל מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת וגו' בבהמה, אתה תאכלו. וכתוב (יחזקאל, לב, יג) ולא תדלחם רגל אדם עוד ופרסות בהמה לא תדלחם.

כתיב (ירמיה, ט, ט) מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו. ועיין שבת (קמה, ע"ב) נ"ב שנה לא הלכו, כמנין בהמה. ואמרו (שם, נב, ע"ב) במה בהמה יוצאה.

אמרו (חולין, פג, ע"א) אכל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות, סופג פ'. ר"י אומר, אינו סופג אלא מ'.

מי רגלים של בהמה. יש לה ד' רגלים, כי חו"ג יורדים למדרגת נו"ה, ודו"ק.

ואמרו (שבת, נג, ע"א) לא יצא וכו', ולא בהמה בסנדל שברגליה.

אמרו (עירובין, כ, ע"ב) לא הותרו פסי ביראות אלא לגבי בהמת עולי רגלים. ודו"ק. ועיין פסחים (נה, ע"ב).

הוד

נו"ה, ממונו של אדם המעמידו על רגליו. וכתוב (ויקרא, כד, כא) ומכה בהמה ישלמנה, דמים. וכן כתיב (במדבר, יח, טו) ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. ועיין ביצה (כו, ע"ב) אין פוסקים דמים לכתחילה על הבהמה ביו"ט. וכן כתיב (דברים, ב, לה) רק הבהמה בזזנו לנו. ועיין זבחים (קג, ע"א). ומעות שלפני סוחרי בהמה. עיין פסחים (ז, ע"א).

הוד והדר. ועיין שבת (נב, ע"ב) לגבי טבעת, בבאין מנוי אדם לנוי בהמה.

יסוד

יום שיש, יסוד, כנודע. ובו נבראו בהמות. ובפרטות פו"ר בבהמה. כמ"ש (בראשית, ח, יז) כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה וגו' ושרצו ופרו ורבו על הארץ. וכתוב (יחזקאל, לו, יא) והרבתי עליכם אדם ובהמה ורבו ופרו. ואמרו

דעת דהבדלה. וכתוב (ויקרא, כ, כה) והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה.

ולא דעת המחלפת. וכתוב (שם, כז, י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב (עץ הדעת טוב ורע, ודו"ק), ואם המיר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהא קדש.

סילוק הדעת, ערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה. וכמ"ש (תהלים, עג, כב) ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך. ועל אדה"ר אמרו (יבמות, סג, ע"א) מלמד שבא אדם על כל בהמה וחיה ולא נתקררה דעתו, עד שבא על חוה.

אמרו (פסחים, נד, ע"א) על אדה"ר, והביא שתי בהמות והרכיב זו בזו ויצא מהן פרה.

חסד

חו"ג, ידים. וכתוב (שמות, יט, יג) לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש.

חלב של בהמה. ואמרו (שבת, עז, ע"ב) ת"ר, המוציא חלב של בהמה, כדי גמיה. מים. ואמרו (שם, קכח, ע"ב) בהמה שנפלה לאמת המים וכו'.

גבורה

אש. בהמה עולה באש על המזבח, כמ"ש (בראשית, ח, כ) ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' ויעל המזבח. וכתוב (ויקרא, א, א) אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה.

כתיב (משלי, ל, ל) ליש גבור בבהמה.

פני שור לשמאל. ואמרו (תגינה, יג, ע"ב) מלך שבבהמות, שור. ואמרו (ב"מ, פו, ע"ב) א"ר יוחנן, מובחר שבבהמות, שור.

דם בהמה. ועיין יומא (נז, ע"ב) ואת דמו ישפך, אמר רב אשי, למעוטי שירים שבצואר בהמה.

תפארת

כתיב (ישעיה, סג, יד) כבהמה בבקעה תרד רוח ה' תניחנו כן נהגת עמך לעשות לך שם תפארת.

ת"ת - רפא. רפואה. ואמרו (שבת, נג, ע"ב) דתניא, בהמה שאכלה כרשין, לא יריצנה בחצר בשביל שתתרפא.

רחמים. ואמרו (שם, קכח, ע"ב) אמר רשב"ג, מרחמין היינו על בהמה טהורה ביו"ט וכו'.

תורה. ואמרו (פסחים, מט, ע"ב) תניא, רבי אומר, ע"ה אסור לאכול בשר בהמה, שנאמר זאת תורת הבהמה והעוף, כל העוסק בתורה מותר לאכול

אלקים רוח על הארץ וישכו המים. ועיין זוה"ק (פקודי, רלח, ע"ב; צו, כו, ע"א).

וכתיב (קהלת, ג, כא) מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. **שורש** הבחירה, יצר טוב ורע. ובהמה יש לה קרוב לבחירה, כמ"ש האריז"ל. ועיין ברכות (סא, ע"א) אלא מעתה בהמה דלא כתיב בה וייצר לית לה יצרא, והא קא חזינן דמזקא ונשכא ובעטא. ובעומק יש לה יצה"ר טבעי ולא רוחני, משא"כ לאדם, כמ"ש בכוכבי אור בשם ר' ישראל מסלנט.

נשמה

נאמר לשון נטילת נשמה בבהמה, כגון (שבת, עב, ע"א) שוחט משום מאי מחייב, רב אמר משום צובע, ושמואל אמר משום נטילת נשמה. אולם אינו נשמה כפשוטו, כמ"ש האבן עזרא (קהלת, ג, כא) וז"ל, והפרש יש בין נשמה ונפש, כי לא מצאנו בכל המקרא נשמה כי עם על בני אדם, עכ"ל. אולם יעויין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן שאתה מברך השכינה) וז"ל, השמר לך ושמור נפשך מאוד, פן תצער לשום בעל חי אשר נשמה באפו כגון בהמה חיה ועוף, עכ"ל. ועיין ציוני (אחרי מות) וז"ל, הורו חכמי היונים כי מין השכל הפועל התנוצץ זיו וזוהר צח מאוד, ממנו יצא ניצוץ נפש הבהמה, עכ"ל, עיי"ש. ועיין עוד בעץ חיים (שער נ', פרקים ח-ט).

חיה

כתיב (בראשית, א, כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה.

יחידה

עיין מלבי"ם (ויקרא, בחוקתי, אות עג) וז"ל, בהמה - בבהמה, כבר בארנו שלפעמים ידבר על הכלל בלשון יחיד וכו', וכן שם בהמה בא לפעמים על הכלל, וכו', וזה דעת חכמים שמ"ש בהמה בבהמה, הוא שם הקיבוץ בהמות בבהמות. ודעת ר' שמעון שהוא שם היחיד, וכו', עכ"ל, עיי"ש.

עיין בכורות (ד, ע"ב) ואת בהמת הלויים תחת בהמתם, בהמה אחת תחת בהמות הרבה. ועיין עוד תמורה (ט, ע"א).

(תמורה, ל, ע"ב) מנא הא מילתא דאמור רבנן אין זנות לבהמה. ועיין דין המערה בבהמה (יבמות, נד, ע"ב).

שם שד"י. וכתוב (יואל, ב, כב) אל תיראו בהמות שדי. וכן כתיב (תהלים, ח, ח) צנה ואלפים כלם וגם בהמות שדי. ובקלקול, עיין רקאנטי (יתרו) וז"ל, רמז לנו ענין גדול באיסור רביעות בהמה, שהכניס הברית בכוחות הטומאה הנקראת בהמה, עכ"ל. וע"ש (תצוה) וז"ל, וקצת מחכמי הקבלה האחרונים אומרים, כי העובר על העריות סופו להתלבש בבהמה, עכ"ל.

מלכות

שם. וכתוב (בראשית, ב, כ) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה. ואמרו, חיה בכלל בהמה.

מלך בבהמות, שור. לבנה. ואמרו (סוכה, כט, ע"א) ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקין, וכו', ועל מגדלי בהמה דקה.

שבת. ואמרו (ביצה, טז, ע"א) אמרו עליו, על שמאי הזקן, כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, מצא בהמה נאה ואמר זו לשבת, וכו'.

עיין ספר הפליאה (ד"ה שני כתובים) וז"ל, בהמה בגימט' אליהו (וכן איתא בכתבי האריז"ל, עץ חיים שער מ"ח, פ"ד, מ"ק; ובעוד מרבותינו) מלמד שהיה אליהו ז"ל מתפרנס כבהמה בזמן שהיה בורח מאחאב. א"ל מהו נותן לבהמה לחמה, א"ל הבהמה נקראת כנס"י, וכו'. וכן גימט' כלב, עכ"ל, עיי"ש.

נפש

מעשה. וכתוב (בראשית, א, כה) ויעש אלקים את חית הארץ למינה ואת הבהמה.

כתיב (ויקרא, ה, ב) או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלה חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה.

כתיב (שם, כ, כה) ולא תשקצו את נפשתיכם בבהמה וגו', אשר הבדלתי לכם לטמא.

מעשה אדם. ואמרו (שבת, כח, ע"ב) דתני ר' יוסף, לא הוכשרו במלאכת שמים אלא עור של בהמה טהורה בלבד.

אמרו (ביצה, כא, ע"א) ממשמע שנאמר לכל נפש שומע אני אפילו נפש בהמה במשמע, כענין שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה.

רוח

כתיב (בראשית, ח, א) ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה, ויעבר

מילון ערכים בקבלה

בהמה

ואדרבה האוכל בהמה טמאה או עוף טמא וכיוצא תתאחז הטומאה ההיא באדם עצמו ויתאבד הקדושה אשר בו, עכ"ל.

ובעומק, שורש כל עולם התיקון נעשה ע"י בהמה, ע"י דדי בהמה, כמ"ש באוצרות חיים (שער ז"א ונוק') וז"ל, כל הבחינות דאצילות, כאשר נתקנו, ינקו מתחלה בסוד דדי בהמה (טהורה, דדי עתיק, דדי מלכות דעתיק, שהם שליש תחתון דנו"ה שלה), ואח"כ ינקו מדדי אדם, עכ"ל, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער יז, פ"א). וכאשר נתקן ועולה, חוזר ואוכל את הבהמה שתחתיו, והבן.

ואמרו (ב"ב, עד, ע"ב) ואף בהמות בהררי אלף, זכר ונקבה בראם, ואילולי נזקקין זה לזה מחריבין כל העולם, מה עשה הקב"ה, סירס הזכר וצינן הנקבה ושמרה לצדיקים לעת"ל.

וכתב בשער המצות (עקב) שקודם החטא, קרא שמות לבהמה ולחיה ולעוף השמים, ובקריאת השמות בלבד עשה בירור ותיקון להם שנבררו כראוי, ולכן נאמר לו לא לאכול מהם, כי מאחר שנבררו אין צריכין בירור עוד ע"י אכילה, ורק בהמות בהררי אלף (תהלים, ג) לא נבררו ע"י אדה"ר, ונשאר בירור שלהם לעת"ל, עכת"ד, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער מט, פ"ג).

ומבואר בתורת חב"ד ובעוד רבותינו, סוד בהמות בהררי אלף, סוד בהמה רבה, ששורשה בעולם התהו, ושורשה גבוה מהאדם. ועיין ליקוטי תורה (דרושים לר"ה, ג), ובעוד מקומות.

כתב בעץ חיים (שער מח, פ"ב) וז"ל, המלכות נקרא בהמה, עכ"ל.

וכתב שם (פ"ד, מ"ק) וז"ל, יהושע סיהרא קדישא, מלכות דאצילות, והיא נקרא בהמה, שכן שם ב"ן דההי"ן גימט' בהמה, עכ"ל (ובקלקול זהו גימט' כלב, עיין שער תיקוני עונות, פ"ה). וכתב בספר הליקוטים (שמיני, יא, ד"ה דע כי כל בהמות) וז"ל, בהמה גימט' ב"ן, להורות שהיא מעיטרא דגבורה, והיא במלכות.

וענין חיה, אמרו חז"ל, חיה בכלל בהמה, וסוד הענין, שם הנזכר דההי"ן, שהוא ב"ן ובגימט' בהמה, ואם תמלא שם זה במילוי השני, פירוש מילוי המילוי, יש בו כ"ג אותיות, כזה, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"ה ה"ה, וא"ו וא"ו, ה"ה ה"ה, עולה כמנין חיה, נמצא כי חיה הוא מילוי המילוי דשם ב"ן, ונמצא חיה בכלל בהמה, עכ"ל, עיי"ש. ועיין שער המצות (שם). וכתב שם, וז"ל, רוב העופות הם טהורים, שאין להם מספר כנזכר בחז"ל באלו טרפות (חולין, סג), חוץ מן כ"ד עופות טמאים שפרטן הכתוב, גם לפי שהם מבחינת ששה הוי"ת שהם ג"פ ב"ן, לכך יש מינים רבים בעופות, אבל בהמה וחיה שהם מב"ן אחד בלבד הם מינים מועטים. ולהיות שהחיה היא יותר קלה מן הבהמה ומעולה ממנה כנזכר (עיי"ש), לכן יש בה שבעה מינים, אבל בהמה לא יש בה רק ג' מינים טהורים בלבד, עכ"ל. עיי"ש היטב כל הסוגיא. ועיין מבוא שערים (שער חג הסוכות, פ"ט).

וכתב בטעמי המצות (עקב, ד"ה כוונת האכילה) וז"ל, ודע כי הבהמות הטמאות, אין כח באדם לברר הקדושה מהם כלל, ולכן נאסרו באכילה, אך הטהורין אנו יכולין לבררם,

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
בהמה - בעירא

מילון ערכים בארמית

בהמה - בעירא

ובשל"ה (נח, דרך חיים ותוכחות מוסר) כתב וז"ל, קשה איך שייך לומר אישות בבהמה, אלא ברמז שדור המבול נתקיים בהם ארור שוכב עם בהמה, והם כבהמה והבהמה כמותם. ועל דרך הסוד, אפשר קצת מהם נתגלגלו בבהמות, ואז שפיר איש ואשתו, עכ"ל.

ובבאר מים חיים (נח, ז, ג) כתב וז"ל, אמרו חז"ל, אישות בבהמה מי אית ליה, ואמנם בדור המבול שכולם השחיתו דרכם לפרוץ גדר בשאינו מינו, אפשר שבהמות הכשירות שדבקו במינם דוקא, ולא רצו לפרוץ דרכם, והם אלו שעלו לתיבה כאמרם (שם), הוסיפו עוד גדר לעצמם, שאפילו במין ומינו לא יזדווגו, כי אם בדרך זוג ובת זוגו, בבחינת איש ואשה. ולא תפלא על זה, כי כבר מצינו במין היונה שאינו מתדבק כי אם לבן זוגה ממש, כמאמר חז"ל (עירובין, ק, ע"ב), עכ"ל. וכח תיקון זה נעשה מכח הארתו של נח. עיין מאור ושמש (נח, ד"ה ויעש נח, ואילך).

והיפך תיוקן בהמה ע"י נח, שהוא משה, כנודע, עומד בלעם שבא על אתונו - בהמתו, ועיין ליקוטי הלכות (יו"ד, ראשית הגז, ה"ג). ולכך בלעם הוא דעת דקלקול, ונקרא בלעם בן בעור, בעור, בעירא. עיין גר"א (אדרת אליהו, במדבר, כב, ב).

בהמה נקראת בעירא, מלשון איש בער ולא ידע, כי לבהמה אין דעת. וכתב בליקוטי תורה (חב"ד, דרושים לר"ה, ג) וז"ל, שהאדם יש לו דעת מעולם התיקון, אבל הבהמה היא למטה מן הדעת, והיינו מפני שורשה שהוא למעלה מן הדעת, מבחינת עולם התהו, עכ"ל.

וביאר בתורה אור (משפטים, עד, ע"ד) וז"ל, אך (מ"י) שאין זה בבחינת דעת והרגשה בנפשו, לכן נקרא בהמה, שהבהמה יש לה ראייה ושמיעה וכו' רק שאין לה דעת, כך הוא בחינת נשמות אלו שאין בהם בחינת הדעת באלוקות, שהדעת היא בחינת הרגשה כשהשכלה נקשרת ונקבעה בנפשו כאלו מרגיש, כי דעת מלשון והאדם ידע, וכו', עכ"ל. וע"ע שם (עה, ע"ד) וז"ל, המשכת הדעת לבחינת בהמה נמשך דוקא ע"י משה להיותו מבחינת דעת עליון, בחינת סובב כל עלמין וכו', עכ"ל, עיי"ש.

ונמצא שבהמה אין לה דעת, והיינו שאין לה כח התקשרות בעצם, וכל זווגה אינו במדרגת והאדם "ידע" את חוה אשתו, אלא חיבור בגדר מקרה, ולכך אין לבהמה אישות, כמ"ש (סנהדרין, קח, ע"ב) איש ואשתו באו אל התיבה, ואישות לבהמה מי אית ליה, ופרש"י, נקבה אחת נשכבת לכמה זכרים, ואין זו אישות, עכ"ל. וכתב בערוך (ערך איש) וז"ל, בשביל שלא באו על שאינם מינן, עשה להן כבוד וכתב להן אישות כבאדם, עכ"ל. כמ"ש גבי בהמה, איש ואשתו באו אל התיבה. ועיין מהרש"א (שם), והפלאה שבערכין (שם).

מדור ליקוטים

עבודה
מחשבה

ליקוטים

בהמה

עבודה

אכילת האדם מעלה את הבהמה למדרגת אדם

מובא ברמב"ן ש"אדם כי יקריב מכם" היינו שיצייר כאילו נפשו הוא מקריב בשעה שמעלים את הקרבן. העלייה השורשית של הקרבן היא שהוא עולה ממדרגת בהמה למדרגת אדם, זה ההגדרה של קרבן - 'נפש כי תקריב' עליית הבהמה ממדרגת בהמה למדרגת אדם. ומצד כך יש אכילת הדיוט ויש אכילת גבוה, באכילת הדיוט המאכל עולה למדרגת אדם ולכן אמרו רבותינו שזה מה שמבואר בגמ' בפסחים (דף מ"ט) שעם הארץ נאסר לאכול בהמה והטעם הוא מחמת שאין לו את כח להעלות את הבהמה למדרגת אדם. היות ש'עם הארץ' בעצמו דומה לבהמה. נמצא שאכילת האדם מעלה את הבהמה למדרגת אדם.

(א-ל אליה-בלבביפדיה עבודת השם)

מספר שיעור בקול הלשון 38952776

אליהו הנביא ז"ל מצרף את שתי המדרגות אדם ובהמה

מונח באליהו הנביא ז"ל שני שמות. הוא נקרא אֱלִיָּה מלשון אֱלִיָּה והוא נקרא אליהו, - כידוע עד מאד אליהו בגימטריא בהמה ואליה בגימטריא אדם עם הכולל, - זה עומק המדרגה של אליהו הנביא, שני השמות שבו שם אחד הוא כנגד אדם ושם שני כנגד

בהמה, כלומר שהוא צירוף של מדרגת האדם ומדרגת בהמה, ובדקות מה שאליה בגימטריא הוא אחד יותר מאדם כי זה מקום האֱלִיָּה, ה'שופרי דשופרי' שזה הממוצע בין האדם לבהמה - זה מקומו, מנין אדם הוא מ"ה ואליה היא מ"ו - זה ה'אחד' שיוצא מהאדם עד בהמה שהיא נ"ב בגימטריא אליהו - זה עומק נקודת מדרגת אליהו הנביא.

וזה מדרגתו של אליהו, - יש מה שאליהו ממצע בין אדם לבהמה שזה ה-אליה בגימטריא אדם עם הכולל מחד, ואליהו בגימטריא בהמה, - זה מה שהוא ממצע בין מדרגת אדם למדרגת בהמה.

כפשוטו יש אדם ויש בהמה ויש ממוצע ביניהם, אבל הממוצע שביניהם בעומק, הוא למעלה מאדם והוא למעלה מבהמה ולכן הוא יכול להיות ממוצע ביניהם כי הוא למעלה משניהם, הוא מחבר את שניהם באור השכינה העליונה - "אדם ובהמה תושיע הוי"ה" - ההוי"ה הנמצא ביניהם הוא זה שיכול לצרף ולחבר אותם גם יחד.

(א-ל אליה-בלבביפדיה עבודת השם)

מספר שיעור בקול הלשון 38952776

מחשבה

מדרגת בהמה - יניקה ממקום הטינופת, במדרגת עובר.

בבעל חי, אומרים חז"ל, שמקום הדדים נמצא במקום קרוב לרחם. כלומר הוא נשאר עדיין במדרגה מעין עובר. בעיקרו הוא היה יונק בהיותו עובר במעי אמו ברחם, וגם לאחר שהוא נולד, הוא עדיין נשאר באותה מדרגה של יניקה. ולכן מקום דדיה קרוב למקום רחמה, כי הוא נשאר באותה מדרגה - באותה תפיסה.

ולכן אומרת הגמרא שלא ינק במקום הטינופות, שלא יהיה במדרגת בהמה שיונק במקום רחם במקום הטינופת.

(אגדות הש"ס באופן של בנין)

מספר שיעור בקול הלשון 1131616

מדרגה העליונה בבהמה - בהמות בהרי אלף.

ידוע עד למאוד, שיש מדרגת אדם ומדרגת בהמה. למעלה זה מדרגת אדם ולמטה זו מדרגת בהמה. אבל כמו שהרחיבו רבותינו הרבה (בפרט בתורת חב"ד), יש את המדרגה העליונה של הבהמה שהיא נקראת 'בהמות בהרי אלף'.

מדרגה 'בהמות בהרי אלף' הוא אור של הבהמות שעתידים להתגלות לעתיד לבוא, מדרגת 'ערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה', שזה הביטול העליון המתגלה במדרגת בהמה שלמעלה ממדרגת אדם.

כשנתאוו להיות לו דירה בתחתונים, התכלית (לפ"ז) היא לא מדרגת האדם אלא התכלית היא לגלות את האדם בבהמה, זה עומק מדרגת התיקון. הקלקול של זה כמו שאומרים רבותינו היא בהמה שדיברה - זה האתון של בלעם. מה שדיברה האתון התגלה מצד הקלקול, אבל מהצד התיקון זה לעומת זה, מתגלה באמת שהבהמה תדבר.

העבודה היא לקרב מתתא לעילא אז מקרבים את הקרבן למדרגה בהמה ואז איך מתגלה הכוח של דיבור, הרי הבהמה לא מדברת, זה דין שירת הלויים בזמן הקרבת הקרבן, שירה בפה שירה בכלי, אז מעלים את הקרבן למדרגת האדם שיש לו פה. אבל התכלית מה היא דירה בתחתונים בית המקדש השלישי עתיד לירד מן השמים שזה עומק דירה בתחתונים אז המדבר מתקרב למדרגת הבעל חי.

(כ-ש בשן בלכביפדיה מחשבה)

מספר שיעור בקול הלשון 35900705

מאכל אדם לעומת מאכל בהמה

יש שתי מדרגות של שפע שמגיע לעולם, שתי מדרגות של מזון, מאכל אדם ומאכל בהמה. מאכל אדם השורש שלו הוא ביום החמישים. מאכל בהמה השורש שלו בקרבן העומר, ביום הראשון של ספירת העומר. והם שתי שורשים של שפע של מזון שמגיע לאדם.

אדם שמתנהג כמו בהמה השפע שלו מגיע, מאותו שפע שמגיע לבהמה. אבל אדם שמתנהג במדרגת אדם השפע שלו מגיע, מהקרבות ששיכים למאכל אדם משתי הלחם בחג השבועות.

בשבת קודש כאשר אנחנו כוצעים אנחנו צריכים לבצוע על דבר שלם, לחם שלם. כלומר שפע של יום חול הוא בדרגה של פרוסות. לעומת השפע של שבת הוא במדרגת ככר שלם. ובלשון אחרת זה נקרא, מאכל אדם ומאכל בהמה.

(ששיעורים בארה"ב אייר תשפ"ג 025 פרנסה שורשיו עבודת ה')

מספר שיעור בקול הלשון 35324608

תם אבל לא נשלם - בע"ה עוד חזון למועד יופיע 'ערך בהמה ליקוטים מהדורה מורחבת'

רשימת שיעורים הקשורים לערך בהמה

חושן משפט (125) הלכות נזקי ממוזן (סימן שצא סעיף יא) גדר רשויות בהמה שאכלה ע"ג חברתה

מספר שיעור בקול הלשון 1131483

חושן משפט (151) הלכות נזקי ממוזן (סימן שצד סעיף ג) מעמיד בהמת חבירו ע"ג קמת חבירו

מספר שיעור בקול הלשון 1131509

טו' בשבט (008) חנטה [בשיעור מבואר שחנטה בבהמה היא במדרגת עיבור]

מספר שיעור בקול הלשון 1132510

"אאלפך חכמה" קריאה של חיבה לכל העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה"

זה שנים רבות ששיעורי בלבבי משכן אבנה נבנים על פי סדר "אלפא ביתא" וצירופיהם, צירוף אחר צירוף, תיבה אחר תיבה, לבאר את האור הגנוז באותיות ובצירופיהם, בכל צירוף וצירוף, והיכן מתגלה האור בכל חלקי הפרד"ס.
בלשון הקודש יש כאלף צירופים שורשיים, וכבר זכינו לבאר כמה מאות מהם, ועוד היד נטויה להשלים אי"ה את כל הכאלף צירופים. וזאת מלבד צירופי לשון ארמית וצירופי הקבלה.
בס"ד בשנה האחרונה התחלנו לעמול לערוך ולסדר את השיעורים והכתבים, תיבה אחר תיבה, בעמל עצום ובעלות כבירה. כשכל תיבה כוללת ביאורים ממאות מקורות בכל חלקי הפרד"ס.
לעת הזאת אנו קוראים לשותפות של העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה", להיות שותפים בכאלף ערכים שהננו עמלים להוציא לאור עולם בס"ד. ולכן, קראנו לכל שותף:

"שר האלף" שותפות ב"אאלפך חכמה"

שותף היינו מי שנוטל לעצמו תיבה אחת, או יותר, מתוך האלף, לממן אותה, להוציאה לאור.

עלות שותפות הינה 10,000 ש"ח, \$2800.

(בתשלום אחד או בתשלומים, עד 100 תשלומים בהוראת קבע)

כל הנעשה שותף עם "אאלפך חכמה", יקבל אי"ה תעודת שותפות נצחית עם "אאלפך חכמה", והינה שותפות עם האור הגנוז באותיות של התורה, שהוא האור הגנוז לצדיקים לעת"ל.
'תורת שעשועים'
ומאור זה, יומשך אור לשורש נשמתו, ומשם יומשך כל צרכיו, הן הרוחניים והן הגשמיים בעולם הזה, ולעתיד לבוא בעולם הבא.

המעוניין לקבל דוגמא של עריכה של התיבות הראשונות שכבר נערכו, יפנה למערכת באופנים הבאים, וכן המעוניין להיות שותף, יתרום באופן הנ"ל.